भजभजगोविन्दभज . रामगंगातुलसीसालग्राम॥ क० क० क०
क० क० क० क० क० क० क० क० क० क० क० क० क०

॥ प्रतिष्ठामयूखप्रारम्भः ॥

श्रीः श्रीः श्रीः

रामरामसीतारामः गोपालजीकेप्यारेरामजीकेप्यारे॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

श्रीगणेशायनमः॥ अथोमहत्तमाराध्यजयोत्सर्गयथोक्तदानैः प्रतिष्ठांसर्वदेवानांनीलकण्ठोवदत्यसौ प
अथोत्तरेप्रतिष्ठायाःदर्शनेमुक्तिमीहताम् इदंशेषंमुमुक्षूणांमलमासेनसाधुपोरिति द्वेप्रि
न्नशेषशेकेराट्प्रवेशात्पूर्वमाषाढेपिभवति काम्यानांतुदर्शनेपि नत्रतत्कालोवि
धुर्भाद्रेतरेचैत्रेवाफाल्गुनेवापिज्येष्ठेवामाधवेतथामाद्येवासर्वदेवानांप्रतिष्ठाशुभदाप्रि
ते रिक्तान्यतिथिषुशस्याद्वारेभौमान्यकेतथा अथनक्षत्राणितत्रैव आषाढेहस्तपामूल
मुत्तरात्रयमेवच ज्येष्ठाश्रवणारोहिणीपः पूर्वाभाद्रपदातथा हस्तोश्विनीरेवतीचपुष्योमृगशि
रस्तथा अनुराधातथास्वातीप्रतिष्ठासुप्रशस्यतेइति अत्रआषाढेहस्त्यनेन चोत्तराषाढ
श्रवणावपिउत्तरात्रयंयदुक्तं उत्तराफाल्गुनीउत्तरभाद्रपदीग्रहणम् अथवलनारसिंहे
नथामहाश्विनोमासउत्तमःसर्वकामदः देवोत्तत्रसदाप्राक्तांश्चनापिप्रतिष्ठिता भवतेफ
लदापुंसांकर्मस्थैर्यंचदर्शयिष्यते नतिथिर्नर्क्षंनोपवासोऽत्रकारणं मात्रैरयंवाराहनार
सिंहत्रिविक्रमाः मत्स्यकूर्मवराहाश्चनारसिंहाश्चनिर्विशेषः आर्द्रादिकेस्वा

CC-0. Mumukshu Bhawan Varanasi Collection. Digitized by eGangotri Sarayu Trust. Funding by MoE-IKS

मुरामांसीवचाकुष्ठशैलेयहरिद्राद्वयहरिद्रासटीचंपकमुस्ता इतिदशोषधयः पंचगव्यंपंचकषायं
व्रीहियवतिलगोधूमनीवारश्यामाकमुद्गा इतिसप्तधान्यानि प्राप्यासोपस्करंश्वेतवस्त्राः श्वाभ्रयाः
विचित्रवितानत्रयोदुकूलपदाः अजिनवरणासामिश्री स्त्रियश्च त्रयोगमित्यादिसंपादितं
भाराः मूर्तिस्थापनदिनात्प्राक् सप्तमदिनेपंचमदिनेद्विदिनेक्षयोवा प्रासादोत्तरपूर्वेवोऽष्टहस्तं
दण्डंकृत्वा तन्मध्येचतुरस्रंसप्तहस्तंवामंडपंकृत्वा तन्मध्येचतुरस्रंसप्तहस्तंमंचकं
स्तंहस्तोच्छ्रितंवेदिमंडपान्तरेततस्तृतीयभागेनचतुर्थेनकामभागेनचतुर्धारंस्नानमंडपं ॥३॥
तत्रतंडुलेनवेदिकांचतुष्कृत्वा स्त्रियस्थानात्प्रासादाद्विशेषेणदेवंतत्रानीय, आसनेनिधाय ॥२॥
आचान्तःप्राणानायम्यसंकल्पंकृत्वा अस्यांमूर्तौलिंगेवेरेवाकलशादौन्यर्थं आयुःश्रीय
वृक्षलाक्षप्रसूनकामईश्वरप्रीतिकामोवा अमुकमूर्तेःस्थिरंगस्पर्शा प्रतिष्ठामहंकरिष्ये इतिसं
कल्प्य गणपतिपूजनं पुण्याहवाचनंचकृत्वा प्रतियागनिमित्तंच आचम्येतद्गुरुभ्यःपूजनं
आत्मनःशक्त्यंकरिष्येनान्यूर्वकमितिमंत्रमुक्त्वामातृपूजनं नांदीश्राद्धंचकृत्वा द्वात्रिंशत्प्रासादे
ऽप्राप्तेवाचतुरआचार्यजः अष्टौचतुरोवा द्वारपालकान् कृत्वा तान्स्वर्णैःसमर्च्यचेत्मंडप

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

तीविरामकालेनक्षत्रवन्देदशकेस्थितेऽर्के विवाहचौलव्रतबन्धदीक्षासुरप्रतिष्ठादिनकार्य्यमेवेति अ
र्घसंभाराः अर्कादिग्रहसमिधांप्रत्येकं अष्टसहस्रं अष्टशतंवा पुष्पमाला कुंकुमकर्पूरः कस्तूरीच
न्दनगुग्गुलधूपवस्त्रम् आरार्त्तिकंवंशपात्रादीपं उपानत् बलिसामिश्रीपायसमत्स्यभोज्य
नैवेद्यं होमार्थमाज्यंतिलयज्ञवास्तुनफलादिकं प्रतिकुण्डंविष्टराश्चत्वारः प्रतिकुण्डं शुक्लवस्त्रवो आ
सनानित्रिसूत्री श्वेतोर्णासूत्रं सर्वतोभद्रादिरचनाय श्वेतरक्तपीतनीलकुसुम्भाः लघनक
लशाः पल्लवाः कदलीस्तंभाः पनसादिशाखाश्चदण्डाने बांधेयुदंडाः" वज्रमौक्तिकवैदूर्य्यप्रा अपनधर
वस्फटिकपद्मरागेन्द्रनीलमहानीलापूर्तिरत्नाढ्यं हरितारकमयनश्रीवास्तुकलशोजनेमाल्ति नानि
कशीधावर्षाभूकेशैरीक्षुतिधान्यलक्षकम् तिलजवगोधूममुद्गानीवारश्यामकप्रियंगवः हय:
धृतिबीजाष्टकम् सुवर्णरजतताम्रलोहत्रपुसीसरंगधृतिधान्यलक्षकं मधुपर्कपात्रं सौवर्णंताम्रंवा प
त्रैकं अर्घपात्रंहिरण्यं माषमितसुवर्णशलाका स्थापनीयकलशारत्नानि षोडशाद्वारक
लशाः १८ अष्टौलोकपालकलशाः वेदीकलशाश्चत्वारः वास्तुमंडलकलशाः कुंडकलशः
कुंडसंख्यया निद्राकलशाः पनसकलशाः पंच ल तांत्रिकालूकलशसंख्यया सर्वौषधी धारा
गन्धाम्बुपूर्णो कलशौ गजाश्वस्थान वाल्मीकसंगम कूलद्वय वाराहोत्खातराजद्वारस्थः

CC-0. Jangamwadi Math Collection. Digitized by eGangotri

ऐवमद्वारेणनिर्गत्य पूर्वदिगादि द्वारतोरणपूजामारभेत् तत्रप्राच्यांसुन्दरतोरणायनमः अस्त्रेमरुवे
रणायनमः अनेनयन्त्ररक्षसर्वविघ्ननिवारयेतिपूजयेत् अथविघ्नलंघ्योपुष्पाद्विरोपेनेन्द्रंयातीर
भगमित्यादिन्यासंकुर्य्यात् द्वारशाखयोर्ध्वमधश्चैतिवेसुरूपमर्चयेत् शाखामूलयोर्धान्यराशी
नुपरिरत्नगर्भौप्रपान्तलक्ष्मिप्रियानामानौकलशौप्रतिष्ठाप्यपूजयेत् ततोद्वारदेशेइन्द्रमथायनमस्क
त्य इन्द्रायाहिवित्रमानोइतिस्तोत्रपताकाध्वजंचालभ्य त्रातारमिन्द्रमितिस्तोरणोपरि निरक्ष्यात् इ
न्द्रायद्युतोदनबलिदानं अग्निमीलेइतिलेइतिऋग्वेदं पूजयेत् ऋग्वेदंपद्मपत्रास्तोगायत्रः सोम ॥३॥
देवतः अत्रिगोत्रतुविप्रेन्द्र ऋत्विक्त्वंमेमखे भवइतिध्यानं तत्रश्रीसूक्तं पावमानंचसोमसूक्तं ॥३॥
सुमंगलंपौरुषंसूक्तंचवामदेव्यंतथैवचेतिद्वारजपः अपाग्नेयकोणे अग्नयेनमइति अग्नि 3
मावाह्यपूजयेत् अग्न आयाहिनिरक्तं ध्वजपताकालंभः तन्नोग्नेइतिपताकोदयः अग्नयेनमि
तिद्यौतोदनबलिः यामेपुष्पतोरणायनमः औदुम्बरतोरणंतंत्ररक्षसर्वविघ्ननिवारयेतिपूजये
त् त्रिशूलप्रक्षेपपूर्वेनमः मित्रायनमः वरुणायनमः इत्यादिन्यासः द्वारशाखयोः सोमायनमइति
वसुरूपमर्चयेत् शाखामूलयोः पूर्णाप्रीकनामानौकुंभौस्थाप्यपूजयेत् ततोद्वारदेशेयममावा-
पूजयेत् यमायसोमपवित्रेतिश्यामध्वजपताकालंभः ॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

क्षादिना सर्वस्यवरणमिति त्रिविक्रमादयः मंत्रमूर्तेसभवन्नाय संस्कारो च्छेदकारक देवपूजापपा
हीस्यात्कुतश्चर्मगतिंवनः संसारभयभीतेन त्रयंयत्नः सुभक्तितः प्रारब्धतत्त्वसादेन निर्वि
घ्नेनभवतिति प्राचार्य्य प्रार्थ्य तूर्ण्णवोबंप्रदीपवन्नूसपरिकरः संपूर्त्तिकलप्राः भद्रंकरणेति
इति मंत्रेणामहा मंडपं प्रविश्यतिरीत्यपश्चिमद्वारेणप्रविशेत् तत्राचार्य्यः अपक्रामंतुभूता
निपिशाचाः सर्वतोदिशं सर्वेषामविरोधेनब्रह्मकर्मसमारभे इत्युक्त्वा तत्रसर्षपानिविकी
र्य्य देवाग्रायानुयानुधानायानुविघ्नोदेवप्रयोगोरक्षत्वेतिरक्षांकृत्वा वेदिकाग्नेयकोणेस्थू
णायांवसुदायेनमः वसुरोमावाहयामीत्यावाह्य गंधपुष्पादिनार्च्चयेत् ततः प्राग्दिशिस्थे
नमद्रायेनमः इतिद्वितीयायां आदित्येनमः इतितृतीयायांनद्यायेनमः इतिचतुर्थीमंड
पाग्नेयकोणेभूत्येनमः इतिप्रथमांसरस्वत्येनम इतिद्वितीयायां २पूर्वसंध्यायेनमः ३प
श्चिमसंध्यायेनमः ४गायत्रेनमः ५सावित्रेनमः ६बृहस्पत्येनमः ७ अदितयेनमः ८
विननायेनमः १०पौर्णमास्येनमः ११सिनीवाल्येनमः १२ इतिबाह्यस्थूणाः ए
जयेत् नाममात्रेणानमइतिवक्तिः कार्य्यः सर्वेभ्योनम इतिमंत्रेणार्च्चयेत् धारा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarayya Ahrada Pathani

तराजद्वारमटः

आप्रा॑हीतिसामवेदंपूजयेत् सामवेदस्तुपिंगाक्षोजागतः प्राजापत्यः सारङ्गजानुविप्रेन्द्र ऋत्विक्त्वेमम्ब्वे
भवेतिसामवेदध्यानम् तन्नजघः इन्द्रायसामगाय॒ अहमस्मिप्रथम॑जाऽसे॒ऽस्तारास्यादिष्टयागायेति
त्वागायत्रियाः कण्यकर्ण्णकनमस्याभूतानामित्यादि अपवायवेवायवेनमः इतिवायुमावाह्यपू
जयेत् वायोप्रा॑तमितिधूम्रध्वजपताकान्तम्भः तववायवृहस्पतेइतिपताकोच्छ्रापने वायुंसंपूज्य
पयोदनबलिदानम् अथानरेसुप्रभायतारणापनमः प्रान्नोदेवीतितोरणालंभः
न्यग्रोधतोरणोनंयन्नंस्तसर्वविघ्नानिनिवारयतीतिपूजयेत् प्रंगेषुत्वेद्रनमः सवित्रे
नमः विष्णवेनमः इत्यादिन्यासः द्वारप्राक्षयोः प्रत्यूषायनमः प्रभासायनमः इतिवसुद्रु
द्रामामूलयोर्धनद श्रीपदनामानौकुंभौ प्रतिष्ठायपूजयेत् अत्रसोममावाह्यनमस्कृत्यसोमो
धेनुमितिसुवर्णवर्णाध्वजपताकालंभः वयंसोमेतितोरणोपरिनिधानंप्रियंगुबलिदानं॥
प्रान्नोदेवीत्यथर्ववेदंपूजयेत् सुवर्णनयनोथर्वागनुष्टुप्छन्दःपुरंदरः वेदोवेतानगोत्रस्तुम्
त्विक्त्वंमेमन्वेभवेतिध्यानम् अथर्वांगिरसंचैव अथर्वशिरसंतथा प्रांत्यध्यायंपठेत्
अथेप्रान्तेइप्राणायनम इतिप्राणमावाह्यपूजयेत् नमःप्राणायेतिरक्तध्वजपताकालंभः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

यमायसुधामतामभिघितोरणोपरिनिधानंमाषमक्तबलिदानंदद्येवेतियजुर्वेदंपूजयेत् कातरात्तोयजुर्वेद
स्त्रीषड्भोविष्णुदेवतः कात्रपेपेयस्तुविप्रेन्द्रः अत्रिकुत्वेमरुद्भवेतियजुर्वेदध्यानं अत्रआवोउद्दानु
वाकश्च आवुशिप्रानकस्तवा पहूदात्रीशिपहेत्ततोऽष्टोचषनस्तुमा अग्निमासिसप्तेव दीर्घायुस्तो
मचंपठेत् आप्यायवधर् नमोस्तुसर्प्येभ्यो आकृस्तेननमः प्रांभवेसेका एकाग्निर्ध्वतात्रमान्
चातारमिन्द्रइत्येका सोमराजान मेकया अन्नायतेमहानइन्द्रः मचंवाचंसमग्रकंपठेत् अप्यनि
मतोनिऋतयेनमइतिनिऋतिमावाह्य पूजयेत् मेधूरणापरापेतिकृस्नपतकालंभः असुन्य
नइतिध्वजपताकोरूपरणं निऋतिंसंपूज्यमेधूरणा इतिकृस्नव्रीहिमन्नंहुतसहितंबलिदद्या
त् अथपश्चिमायां सुधामितोरणायेनमः यमायत्तोरणोनं यन्तरन्तरन्तसर्वविघ्नानिनि
वारयेतिपूजयेत् अथविप्रलेषु अर्प्यमेनमः अंसवेनमः विचस्वेनमः इत्यादित्यन्या
सः द्वारशाखयोः अनिलायनमः अनन्तायनमः इतिवसुद्वयं शाखामूलयोधान्यपुंजोपरि संजी
वनामृतनामानौकुंभौस्थापपूजयेत् तत्रवरुणमावाह्य पूजयेत् नमस्कृत्यनन्तायामिनि
प्रेवेतध्वजपताकालंभः पुरुषंबद्धोनिधोरणोपरिनिधानं नवनीतोदनबलिदानम् अग्न

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

विप्रतिसंख्यया विल्वैस्तद्वीजैर्वा वास्तोष्पते इतिचतसृभिर्वास्तोष्पतेऽवत्यूरोतिचहुत्वा त्र्यंबो
म्योपवीरभ्यो हुत्वाज्येनाष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतंवा वास्तुमर्मसंधानावजुहुयुः ततोरक्षोघ्न
पवमानसूक्ताभ्यांघृतेस्त्वा प्रासादमावेष्ट्य परिजलकुंभयोः पृथक्पृथक् शिविष्टिनमुच्चधोर
स्त्वापीठपूजितां हेमीं वास्तुप्रतिमांदद्यात्पूर्वा सप्तधान्यप्रोवास्तु गंधाक्षतउव्वयुक्तपकस्मद्वा
रेसंस्थाप्यतत्पिधायचतुःषष्टियोगिनीपीठादिनपादादन्तरश्रीकाष्ठपदजानुमात्रं
गर्तंकृत्वाजलेनापूर्यगंधपुष्पादिप्रक्षिप्यमंत्रंतत्रनिधायगर्तंनिर्वेश्मदापूरयेत् मध्य
स्थितेशसंदृष्ट्यंवास्तुपूजांकृत्वागुरुमंडपेप्रानभागेवेद्यांग्रहान् अधिदेवताः प्रत्यधिदेव
ताः विनायकादीन्पंचलोकपालांश्चाराध्यसंपूजयेत् ततोऽग्नेर्जपश्चवीर्येरष्टोत्तरस
हस्राऽष्टोत्तरशताष्टाविंशत्यष्टन्यूनसंख्यावाकुंडेष्वभिमंत्र्यहुत्वाविप्रकर्मनिमित्तमा
ज्येनहुत्वावलीन्दत्त्वापूर्णाहुतिंजुहुयुः एतन्मंत्रप्रकारादिकंसामान्यप्रयोगडंके मंत्र
मुच्चरन् स्नानमंडपं ॐनमोनारायणायेत्यभिमंत्रितेनपंचगव्येन भूमिंवेदिकात्रयंच
संप्रोक्ष्य अत्रदक्षिणावेदिकायां आस्तृतवालुकायां अग्नेः स्विष्टकृं लिखित्वा तत्रविप्र

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

नमीशानमिति उच्छ्रायः गवेधुकवलिः ऐशानपूर्वयोर्मध्ये अनन्ताय नमइति अनन्तमावाह्यपूजयेत् नमोस्तुसर्पेभ्यइतिमेघवर्त्मध्वजपताकालंभः तद्विष्णोरितुच्छ्रायः विष्णोर्नुकमितियलिक्षनम् अथपश्चिमनिऋतयोर्मध्ये ब्रह्मणे नमइतिब्रह्मशामावाह्यपूजयेत् यद्देवादेवहेडनमितिरक्तध्वजपताकालंभः ब्रह्मजज्ञानमितिउच्छ्रायः स्तनोभुवनस्यतेनिपायुसवस्थिदानंप्राच्यां अग्नानोत्वेतिगरोप्रांसंपूज्य नमोस्तुवृक्षेभ्यइतियेन्तरिक्षजा इतिमंडपाद्बहिर्विदिक्षुउद्रान्संस्थाप्यतेभ्योवलिंदत्वा येकेचिदिहलोकेषु आगतावलिकांक्षिणः तेभ्योवलिंप्रयच्छामिनमस्कृत्यपुनःपुनरिप्रान्यां सर्वेभ्योभूतेभ्योनमइतिवलिं दत्वापूजयेत् इतिमंडपपूजा अथगुरुर्महावेद्यांसर्वतोभद्रदेवताः सामान्यप्रयोगोक्तआवाह्यपूजयेत् स्वकुरुष्वेत्रअग्निंस्थापयेत् ततःसर्वेपिहोतारस्तमेवाग्निंस्वकुण्डेप्रणायेयुः ततोगुरुः प्रसादान्तरीप्रान्यांनैऋतेवास्तुमितिवेद्यांचतुष्षष्ठिदेवतास्तुपीठेशामान्यप्रयोगोक्तशिष्यादिदेवताआवाह्यपूजयेत् ताभ्योवलिंदत्वा ततःकुण्डेषुस्वस्वप्राणायाःपूर्वोत्तरहोतारःप्रतिदैवतमष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिवाप्रत्येकंसंमितंतिलाज्यैःकुण्डंसंस्कृत्यविभज्यजुहुयुर्नोमम्त्रैः ततःपंच

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

यवशालिगोधूमसप्तपूरविल्वचूर्णमुद्गचूर्णार्थं श्यामकचूर्णमुद्गचिपिटकदधिमंजरीमासीं
वापादयेत् नवेचरुरीमंगलकलशस्थाने कंवास्थापयेत् तत्रनन्तरं तीर्थोदककलशेस्थितः सागराः
सर्वेनदीर्थानिजलदानदाः आयान्तुयजमानस्यपुरिमेत्रयकारकाः इत्यादितीर्थान्यावाहयेत्
ततः यजमान आचार्यमूर्तिंस्थापयेत्तनाम्ना सहसमंगलघोषंकुर्यात्ततोमातृपरिस्पर्धविधि
वद्वह्निंस्थापयित्वा प्रतिमानिर्मोचनप्रायश्चित्तादिदोषनिरासायघृतेनतिलैर्वह्निंकुर्यात्
ब्रह्मेतिमंत्रकल्पप्य आज्यंभागान्तंकृत्वादेवंत्रेतिमंत्रेणाज्याहुतिंप्रतिकृपंहुत्वापूर्णाहुतिंचरुणा
प्रतिमांक्रमशः संमार्ज्यमधुघृताभ्यांनेत्रेवस्त्रप्रदानंकृत्वासंपूज्यपंचगव्येनप्रोक्ष्यकल्पोक्त
कृशरान्तिपूर्वंकस्मिंतंसरत्नंसहिरण्यंवस्त्रेदेवस्यपुरतोनिधायेतिविविक्रमः जयोतीरिते
नास्नापयित्वापुनःसंपूज्यशंखनादेनरथादिनादेवंमहामखप्रदानरूपंप्रतिष्ठोत्सवेनस्नानमंड
पमानयेत् तत्रगुरुर्शिरसावेयांभद्रंकर्णेभिरितिप्राञ्मुखंदेवंभद्रासनेनिवेश्यपूर्वक
ल्पितषट्कलशेष्वन्तःस्थापितकलशेशिरसादिहिनेदेवसमीपेनिधाय काशीकृषा
स्थलीमायाऽवन्त्यऽयोध्यामथुरापुरी साकेतंतक्षशिलाकुरुक्षेत्रंनर्मदाचंपासरस्वतीगोदावरीनै

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

कर्मणो ध्यानं विश्वकर्मानुकर्त्तो ब्रह्मन्सोमरसत्वाय संप्रापारिहि मुंजस्तेजोमूर्तिः सप्त
धान्योपरि भद्रपीठं निधाय वेदिकायाः पश्चाद्धारिपूर्णान् सपल्लवान् कलशान् षड् मृत्पंच
वल्कपल्लवं पंचकषायगोमूत्र गोमय भस्मगंधोदकैः प्रपूर्य अपरान् पंचगंधजलेनापूर्य
उदकसंस्थापयं क्षितूपेशासाप्येत् तत्रान्यस्यपतिकलशः भद्रपीठमध्ये मध्यवेदीप
श्चिमेपवं स्थापयति अतिरिक्ताः कलशा एकादशभद्रपीठात्तरतोत्तरवेद्यानुपरितः अ
ष्टौकलशान् पूर्वादिक्रमेण वायव्यकं क्षीरदधिसर्पिः घृतदूर्वासर्षपैः पूर्वोदकर्मोक्तपु
तान् हिरण्यगर्भादेरष्टभिर्मंत्रैर्विन्यसेत् ततो न्यच्चवेद्याः पश्चिमभागे मृत्तिकागो
मय गोमूत्रभस्मपंचगव्य दधिक्षीरघृतमधुशर्कराप्लुतान् दर्भाकुलशान् आस्ता
दयेत् तत्रदर्भाः शुक्लजलं एकस्मिन् पंचकषायपल्लवः एकस्मिन् अष्टौषधयः दर्भा
क्रमात्पुष्पैः फलैः सौवर्णजलेनपूर्णगोदकेनधान्यैः सहस्रछिद्रैः सर्वौषधिभिः पंचपल्ल
वैस्तीर्थोदकेननवरत्नैर्पूर्णाः कार्याः अवशिष्टेषुदर्भेषु शुक्लजलं आपूर्य लोकपालान्
वाहयेत् सर्वेप्यागत्यकलशेष्विताः संतु इत्यनेनस्थाप्याः सूत्रवेष्टिताः सुगंधितैलाः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

स्नातकेश्वरं चैव महाकालं तथैव च केदारमुत्तमं गुह्यं महाभैरवं च गयायां कुरुक्षेत्रं गुप्तं कनखलं
शीतलां विमलं चन्द्रहासं च माहेन्द्रीं मम मठकेवलं प्रभासं च बदरीकोटिं च अविमुक्तं महालयं
ज्ञानकर्णं भद्रकर्णं च हेमसत्यानमञ्जनम् नागलाघटिं चैव कोटिं भंडीश्वरम् कालं
जरवनं चैव देवदारुवनं तथा एकैकस्मात्तथैकैकं प्रतिष्ठाप्रमाणतः परं स्नानं च दत्त्वा
तीर्थानि गुह्यक्षेत्राणि सर्वाणि तानि सर्वाणि कुंभेऽस्मिन् विशन्त्वत्र प्रमोदतां इति मंत्रेण
तत्र तीर्थान्यावाह्य देवं स्नापयेत् यजमानं पश्चिमाभिमुखं उपवेश्य प्राङ्मुखं पूजयेत् ततो गुरुर्व
हिर्निर्गत्य सिद्धार्थकतपात्रसंस्थकमिति प्रागादिदिक्षु बलिं दत्त्वा चर्म देवतीर्थमागृ
त्य त्रातारमिंद्रमित्यादि ६ श्लोकपाठमंत्रैर्मंडपान्तर्द्वितुरंगीकृत्य देवसाग्रे चतुरो ब्रा
ह्मणानुपवेश्य स्वस्तिवाचयित्वा ते पश्चदक्षिणां दत्त्वा आशिषो गृहीत्वा देवं स्नापयेत्
अग्निमूर्द्धेति मंत्रेण स्नापनं कारयेत् इति कषायैः गंधाद्यागमत्रैर्गंधद्वारेति मंत्रेण
ज्ञानलोक इति मंत्रेण च तत्त्वविदुरिति गंधतोयैः ततः पंचकलशैः पंचदेवतैर्नमः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

तानिकुंभेऽस्मिन् विशंतुदेवपासनात् कृष्णा तुलसरोजाक्षी पद्महस्ताशशिप्रभा आगच्छतु म
रिक्ष्टांगापापप्रणाशिनी नीलोत्पलदलप्रभा पद्महस्ताम्बुजेक्षणा आयातुयमुनादेवी
कूर्मपानास्थितासदा प्राचीसरस्वतीपुण्यापयोष्णीगौतमीतथा चर्मिलाचन्द्रभागाच सर
यूगंडकीतथा लंबुकाचशतदूचकलिकासुप्रभातथा वितस्ताचविपाशाच नर्मदाचपुनः
पुना गोदावरीमहावती प्राकावर्तमाजनी कावेरी कौशिकी चैवचन्दनी च महानदी
विरंकाप्रतिकूलाचशोभनन्दाचविश्रुता करतोयावेत्रवती देविकावेणुकाचया आत्रे
यगंगावेत्रवती काश्मीरीत्यादिनाचया पावनीचशवत्रासा कल्मषंसंप्रणीनथा
वशिष्ठाचऋषीचसिंधुवत्याउशीनतथा नाम्नाचैवत्रिसंध्याचतथामंदाकिनीपरा नै
लकाहीचपाराचंडुमीनकुलीनतथा नीलगंधाचवेदाचपूर्णचन्द्राशशिप्रभा अम
रिप्रभासंचनेमिषंपुष्करंतथा आषाढीभारतंभारभूतिवनाकुलम् हरि
चन्द्रंपरंगुह्यंगुह्यंमध्यकेश्वरम् श्रीपर्वतंसमाख्यातं जलजेश्वरमतःपरम् आ

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ओंसवेति प्रथमेनाहं कुंसः प्रथिषदिति द्वितीयेन पवेनउर्ज्जमिति तृतीयेन विश्वोरराडसीति चतुर्थे ब्रह्मण्य
स्वानमिति पंचमेन संस्थाप्य प्रातर्जीवेति दूर्वादातपुष्पैः संपूज्यवैश्रवणाय च द्वितीयवेद्यां भद्रक
रोऽसीति मंत्रेणाभ्रासनेनिधाय स्त्रीर्क्षवर्हिरिति प्राग्ग्रान् कुशानास्तीर्य तत्रप्रणवेनदेवं
निधाय प्राङ्मुखोदङ्मुखो भूत्वा कुंकुमाक्तेन सूत्रेणा लिंगमावेष्ट्य प्रतिमायांमुखेलिंगस्य
च नेत्रादीनि सुवर्णशलाकया चित्रे देवानामिति अध्यर्धेनाकल्पेन ऽर्द्धा धः पद्मभूतंपद्म
पत्रपंचकल्पेनेति कल्पयेत् नेत्रमध्येत्रिभागेनकर्णनिकायामपि कल्पयेत् तदानकेचि
त्सरनासिकेत् सुवर्णपायसंभक्ष्यभोजनादर्चिरसीवृंदारकेति तत्तः शिल्पीजोहिनोत्विति
शुक्लमणिशिल्पिभ्यामभ्य ज्येमंलोगंजेति मंत्रेणाक्ष्यं पुनर्मणिचैकारशकल्पैः स्नापये
त् प्रतिमावद्वस्त्रेणनर्मणादिकलशोदकंकिंचित्स्यापयित्वानेत्रेसमुद्घिरण्येनेति स्पृ
शेत् यजमानः शतावकाल्पानवत्यादिकंचशिल्पिनेदद्यात् शुक्लोत्तरस्यांवेद्यांभद्रासने
स्थंस्थापयित्वा कलशैर्नमसमुद्रज्येष्ठाइतिसंस्थाप्यसंपूज्यदूर्वादातान्मूर्द्धन्यत्वाप्रार्थ
येत् नमोज्येष्ठेसुरेशायनिधिपतयेवज्रहस्तायसहस्राक्षायनमो नमः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Foundation

नमोस्तुसर्प्पेभ्यइतिपत्त्रवोदकेन पवमानस्सुवर्जनइतिकुशोदकेन आपोहिष्ठा
स्थेतिक्षीरोदकेनदधिक्राव्णइतिदध्युदकेन घृतवतीतिघृतोदकेन पयःपृथिव्या
मितिदुग्धसमकलशेन देवंबर्हिरितिपुरस्ककुंभेन स्वादिष्ठयेतिस्वादूदकस्य सत्यतीर्थो
दकमितिगंधोदकस्य पुनर्दैव्याभिःपत्त्रवेलीकपर्कलशैःस्नापयेत् तत्रतारमितिकदं
बपत्त्रवकलशेन तंत्वाग्नेइतिबिल्वपत्त्रकलशेन सुगमःपन्थाइतिजंबूपत्त्रवेन अ
श्मन्वतीतिअशोकपत्त्रवेण नम्याप्यमितिन्यग्रोधपत्त्रवेण वायोपेतइतिअ
श्वत्थपत्त्रवेण वयासोमितिवटपत्त्रवेण नमोगणानमितिविल्वपत्त्रवेण नमोस्तुसर्पेभ्यइति
नागपत्त्रवेण अलिपत्त्रानमितिपलाशपत्त्रवेण ततःसमग्रंद्वौवैप्यनुभिःकलशैः स
कलशैकनवदेवस्नापयेत् सुगंधिनाप्रोक्षितवस्त्रेणपरिमृज्य विप्रवस्त्रंदत्वा निमंत्र्य
देवमावाहयेत् एहोहिभगवन्विश्वोकानुग्रहकाम्यया मत्प्रभावस्थोभव वासुदे
वनमोस्तुते हिरण्यवर्णेतिपाद्यं विष्णोरिति आचमनीयं मंत्रकमितिचन्दनादि दे
यं हविष्यमितिउपवीतम् अग्निवस्त्रेतिवस्त्रं विष्णोरिति पुनरीयं इदंविष्णुरितिपुष्पं धूरसीति

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

इतित्रिपलमृत्कुंभेन आपोऽसानितिजलेन अग्नेऽयोरितित्रिपलशर्कराकुंभेन आपोहयष्ठतीस्नुदके
नप्रक्षाल्य पञ्चापल्लवदूतिवस्त्रेणसंमार्ज्य सुगंधतैलेनाभ्यज्य दृषदाद्रिवेतिपवमानलिंगो
धूमचूर्णेउद्वर्त्य यातेऽद्रिरवातनूरितिआमलकीचूर्णेन पञ्चकर्दमेनचानुलिप्य यज्ञक
र्दमस्तु कस्तूरिकायाःद्वौभागौद्वौभागौकुंकुमस्यतु चन्दनस्यत्रयोभागाः शप्रिनस्त्वेक
एवहीतिउक्तः ततोजलमास्यानुलिप्य अपेक्षादशकलशैः शुद्धजलपूर्णैः स्नानं मानस्तो
केप्रातर्विसुरितिकलशाद्वयेनस्नापयित्वा अपामासोमतिपंचाशतेन अपराजावउशोनु
मन्यतोविप्रोयपासतेपवमानिमाप्यायस्वसमेतुजेपवस्वेतिआप्यायस्वमदिंतमोमविश्वाव
सुमिन्नुतिभिः अप्यस्वग्नेःसचिष्टवदितिपंचभिःस्नालयेत् गंधद्वारमितिगंधोदकेन
पञ्चापल्लवदूतिपंचपल्लवकषायोदकेन याओषधीरित्योषधीकलशेन ओषधीः
प्रतीसितपुष्पकलशोदकेन हिरण्यगर्भइतिसुवर्णोदकेन हविष्मतीमितिपंचगव्योदकेन अष्टौ
मस्यदितिरत्नोदकेन कुमिंगंसेतितीर्थोदकेन पुनरष्टाभिःकलशैःपूर्वकल्पितैःधान्यम
क्षतिधान्योदकेन सहस्राक्षेणेतिसहस्राक्षकलशोदकेन यादिव्याइतिसर्वौषधीजलेन

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

सितंपरिस्तरघात् अत्रदेवस्यहस्तेपरीतिमंत्रेणाकंकनबंधनमिति त्येकेइति ततोदेवस्यपाद
नाभिवक्तःशिरस्सु विश्वतश्चक्षुरितिलेपनम् ततस्तद्दक्षिणापार्श्वेतत्रंअजनम् चरस्तदेवो
पादुकोपानहौपार्श्वयोः प्रागग्रेकलपौ आसादनंप्रणवेनाद्यराभद्रमस्मीज्यजलंवाग्रिवं
देवस्यपुरःस्थापयेत् ततोभक्तदर्भानिलैर्देवस्यपरितोरक्षार्थंप्रकारत्रयंकृत्वा मंत्रा
न्गृहीत्वाप्रतिदिग्लोकपालेभ्योऽग्न्यादिपूर्वकंबलिंदद्यात् भूतेभ्यश्चत्र्यंबकमितिंव ति५
सिमंत्रेणपूर्वदिक्वास्तोष्पतिसुतावपतिरिन्द्रादिलोकपालेभ्योदेवेभ्यः क्षेत्रपालेभ्यो ॥१०॥
नमइतिप्रतिदिग्लोकपालेभ्यः ततआचमनहोमंकुर्यात् नमःपा ॐपरावित्र्यात्मनेस्वाहेतिविस्वे ॥१०॥
अन्यदेवतायांत्रिंशात्मनेइत्याद्याह अनेनाष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतमष्टावितिप्रति
मष्टौतिलैर्जवैर्वापत्येकंहुत्वा प्रतिमायोन्यासनंकुर्यात् ॐपादयोः ऊरुद्वये मंत्रस्यादि
इतिप्रणवंन्यसेत् भूःपादयोः भुवःऊरुद्वये स्वर्नाभौ इतिबाहुनिन्यसेत् अतोऽन्यके
आमुत्रे हृदतिणानेत्रे ईवामेनेत्रे ऊदक्षिणाश्रवणेऽवामश्रवणे ऋदक्षिणगंडे ॠ
वामगंडे ऌदक्षिणानासापुटे ॡवामेनासापुटे एऊर्द्धप्राणेषु ऐअधोदप्राणेषु ॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

धूपं चन्द्रमामनसदृतिरीपं अन्नाप्तेदृतिनैवेद्यं आचमनीयंपुष्पाञ्जलिंचदत्त्वाप्रार्थनांचत्ला स्नानवस्त्रनैवेद्यादिकंप्रिल्पिनेदद्यात् इतिदेवस्नानविधिः अथदेवपुरुषसूक्तेनस्नात्वाऽत्तिष्ठोत्तिष्ठो विन्दत्यजनिद्रंजगत्पते तपिसुप्तंजगत्सुप्तमुत्थिते चोत्थितंजगत्इति तमुत्थाप्यरुपमारोप्यमंगलसूक्तेनमंगलस्नानंदद्यात् ततोवेराचप्रासादद्वारिस्थेनानीयागमंडपं स्विमहार्ण्यांकुरुमेनेतिमंत्रेणोत्तिष्ठवेत्तिप्रवेशवेद्याःपश्चिमभागेप्राङ्मुखंवेरंस्थापयेत् मधुपर्कं कुर्यात् ततोवेद्यांकुशानास्तीर्यतदुपरिशय्यामास्तीर्यवेद्याः पूर्वादिदिक्षुविष्णुमधुसूदनत्रिविक्रमवामनान्पूजयेत् आग्नेयादिकोणेषुश्रीधरहृषीकेशपद्मनाभदामोदरांश्चपूजयेत् ॐनमोनारायणायेतिमंत्रेणविष्णुशय्यायांनिवेशयेत् शिवाश्चितिष्ठांपांतु नमःप्रांतवायेनिशय्यायांनिवेशयेत् ततःभवंसर्वमीशानपशुपतिंरुद्रमुग्रंभीमंमहान्तंचपूजयेत् ततःप्राच्यायांशायपित्वात्रिनिर्वर्त्यदेवमाछाद्यदेवस्यदिवो भूमोलक्ष्मिरंपृथिव्यांनिषीदेत्यंजलिंकलशंमापोदेवीरुद्वयमितिप्रतिष्ठाप्यापायस्वेतिमधुसर्पि र्भ्यांदेवमभ्यज्यपातेउद्वेतिनैलसर्षपैरुद्वर्त्यचिप्यगंधादितानभ्यर्च्यबृहस्पतेपरीति

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Shiksha Pratishthan

ककुदे मातृमेऽव्यायकटिदेशे विष्णुपदेभ्यःपादयोः नागवीथ्यैगजवीथ्यैवनमात्मायां नारा
योरोमकूपेषु अगस्त्यायकौस्तुभे इतिग्रहादिन्यासः वैत्रायनमः वैश्राणायनमः मुखे ज्येष्ठा
हृदये श्राषाढायश्रवणायत्तनमोः भाद्रपदायउरसे आश्विनायकंठे कार्त्तिकायमा
र्गशीर्षायभुजौ पौषायमघायजंघयोः फाल्गुनायनमःपादयोः संवत्सरायपरिवत्सरा
य इडावत्सरायवत्सरायनमइति दक्षिणोत्तरादिक्षु चतुर्षु पर्वभ्योनमः संधिषु ऋतु
भ्योत्रिभ्यो ग्रहोरात्रिभ्योऽक्षिषु नक्षत्रेभ्यःकाष्ठायै रामयुक्तायमुखे त्रेतायैहृ ॥२१॥
॥१९॥ दये द्वापरायनिर्ऋतये कल्कयेपादयोः मन्वन्तरेभ्योनमोवाहोः परायपरार्द्धायजंघयोः महा
कल्पायश्रोणेऽहरात्रायनाभदक्षिणायनायपादयोः विष्णवेसर्वाङ्गेषु इतिकान्त्या
सः धात्रेराकायनमःमुखे मित्रायनमोबाहोः वैश्रवायऊर्वोः रुद्रायपादयोः शंकरेभ्यः
पादाग्रे अनुलोमजेभ्यःसर्वांगसंधिषु गोभ्योमुखे अजाभ्यःअविकाभ्यः हस्तयोः ग्रा
म्यपशुभ्यः अरण्यपशुभ्यःऊर्वोः इतिवर्मन्यासः मे वेभ्यःकेशेषु अग्नेभ्यःरोमसु
नदीभ्यःसर्वगात्रेषु समुद्रेभ्यःकुक्षिदेशे इतिनेत्रन्यासः ऋग्वेदायशिरसे यजुर्वेदाय

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ओङ्कारेष्टि औं अधोऽक्षरे अंललाटे अः जिह्वायां पत्यचि रचक्षुषोः ललाटिकायां वदना
नेषु प्राग्रोत्रयोः षडदले सकर्णिदेशे हृदये ङनाभ्यां ललिंगे पफ्वभम दक्षिणबाहो
न पदधनवामे ढढऽऽणदक्षिणजंघायाम् चछजझञवामजंघायां कखगघङ सर्वा
ङ्गीषु इतिमातृकान्यासः रविचन्द्राभ्यांनमोनेत्रयोः भौमायनमोहृदये बुधायनमः स्कं
धयोः बृहस्पतयेनमः जिह्वायाम् शुक्राय नमोलिंगे शनैश्चरायनमः ललाटबाह्वे
नमः पादयोः केतुभ्योनमः केशेषु दंष्ट्राभ्योहृदये नखास्थिरसेभ्यः सर्वावयवेषु
जनवश्येललाटे उच्चाटेमुखे स्तंभनाभ्यांनासायाम् मद्वाभ्योदन्तेषु पूर्वाफाल्गुनीभ्यो
दक्षिणश्रवणे उत्तरा फाल्गुनीभ्योवामश्रवणे हस्तायनमःहस्तयोः चित्रायेदक्षि
णभुजे स्वात्यैवामेभुजे विशाखेभ्यः हृदि अनुराधेभ्यः स्तनयोः ज्येष्ठाभ्यः दक्षिणा
कुक्षौ मूलायनमः वामे पूर्वाषाढेभ्यः कटिपार्श्वयोः उत्तराषाढेभ्योवामे श्रवणाभ्य
निष्टाभ्यांवक्षसोः शतभिषकभ्योनेत्रे पूर्वाभाद्रपदाभ्योनरभाद्रपदाभ्यांऊर्वो
रेवतीभ्योऽश्विनीभ्योजंघयोः भरणीभ्यःकृत्तिकाभ्यःपादयोः सर्वनाभ्यां सर्वाङ्गेभ्यः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by eGangotri Sharada Peetham

प्रतिष्ठानपूषः

अङ्गुरेभ्यः पद्भ्यो विद्याधरेभ्यः पार्ष्णिभ्यो ग्रहेभ्यः पादतलयोः गुह्यकेभ्यो ऊरू पूतनाभ्यो
नखेषु गंधर्वेभ्यः श्रोण्योः कार्त्तिकेयाय गणेशाय कटिपार्श्वयोः दृतिदेवीभ्यां नाभ्यै
मत्स्यावतारमूर्त्तये कूर्मावतारपादयोः नरसिंहावतारजठराय धारहावतारजठरयोः वामनावतारहृदे
परशुरामावतारहृदि रामावतारबाहुभ्यां बुद्धावतारहस्ताभ्यां कल्किने जानुभ्यां केशवाय
नारायणाय हृदि माधवाय ग्रीवायां गोविन्दाय वाहोः विष्णवे
हस्ते मधुसूदनाय कण्ठे त्रिविक्रमाय कण्ठ्यां वामनाय जठरे श्रीधराय हृदये ॥१२॥ ॥१२॥
हृषीकेशाय जठरयोः पद्मनाभाय गुह्ययोः दृतिमूर्त्तिन्यसेत् अधोक्षजाय नमः मूर्द्धि
नरसिंहाय जठरे राजसूयाय मुखे जलशायिने कण्ठे यज्ञाहाय हृदि अहीनेभ्यो
नमो सर्वजिते नमः कण्ठ्यां अग्निष्टोमाय भुजे अतिरात्राय षडहाय नमः
षड्भ्यो षोडशिने नमः जान्वोः उक्थ्याय दक्षिणजंघायां वाजपेयाय वामजंघायां
अग्निष्टोमाय दक्षिणबाहौ चातुर्मास्याय वामबाहौ सौत्रामण्यै हस्तेषु वपिष

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

दक्षिणभुजे सामवेदाय वामे सर्वोपनिषद्भ्यो हृदये इतिहासपुराणाभ्यां जंघयोः अथर्वांगि
रसेभ्यो नाभौ कल्पसूत्रेभ्यः पादयोः व्याकरणायनमोवक्त्रे तर्केभ्यः कंठे मिमांसायनिःकुतो
यहृदये धर्मशास्त्रेभ्यः ज्योतिःशास्त्रेभ्यो नेत्रयोः गीताशास्त्रेभ्यो न्यशास्त्रेभ्यः श्रोत्रयोः
आयुर्वेदायदक्षिणभुजे धनुर्वेदायनमः वामभुजे योगशास्त्रेभ्यः हृदये नीतिशास्त्रेभ्यः
पादयोः वशपतंत्रायनमः ओष्ठयोः इतिविद्यान्यासः दिवेनमोमूर्ध्नि सूर्यलोकाय
चन्द्रलोकाय नेत्रयोः अनिललोकायनमः घ्राणे वन्योनमो नाभ्यां मनुष्येभ्योवस्ति
देशे ऋषिभ्यैनमःपादयोः इतिवैराजन्यासः हिरण्यगर्भायनमःशिरसि कृष्णायनमः
केशेषु वृद्धायनमोललाटे यमायनमः भ्रुवोः अश्विभ्यांकरणयोः वैश्वानरायमुखे
मरुद्भ्यो बाहुभ्यः कंठे इंद्रेभ्योदन्तेषु सरस्वत्यैनमोजिह्वायां इन्द्रायदक्षिणभुजे
वरुणेनमः वामे प्रस्थसायदक्षिणोत्तने विश्वकर्मणेवामेस्तने नारदायदक्षिणकुक्षौ
अनन्तादिभ्यः वामकुक्षौ वसुरुद्रायनमः हृदयोः मित्रायपार्श्वयोः विश्वेभ्योदेवेभ्यः पृष्ठ
मध्ये पितृभ्यो जानुमध्ये यक्षेभ्योजंघयोः राक्षसेभ्योभुजयोः पिशाचेभ्यःपादयोः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by eGangotri

स्तनयोः श्रीवत्साय नमः उरसि कौस्तुभाय कण्ठे च वनमालायै नमः हृत्संपुट न्यासः ॐ पादयोः नंदा
नुनोः मंगुष्ठे मनाभौ जठरे हृदये कंठे मुखे बाहुनेत्रयोः सुभालेदमूर्द्धि चारक्षिणापार्श्वे
पश्चात्तरे दक्षिणे हृत्पात्रन्यासः अथ प्रतिमायां जीव न्यासः तत्र तेजो भावयित्वा श्रोत्रेन्द्रिय
कर्मेन्द्रियमनः प्राणपंचकाहंकारप्रकृतन्मात्रादिकं सर्वसंयोज्य पुरुष भावं संभावयित्वा
सर्वसाक्षिणंच भावयित्वां तत्तत्त्रयंन्यसेत् तत्पश्चा आत्मतत्वाय नमः आत्मतत्वा
धिपतये ब्रह्मणो नमः पादयोः विद्यातत्वाय नमः विद्याधिपतये विष्णवेनमः हृदये शिव
तत्वाय नमः शिवतत्वाधिपतये रुद्रायनमः शिरसीति अथमातृकान्यासः मूलेनः त्व ॥९३॥ ॥९२॥
रित्यंगुष्ठयोः तपादांगुष्ठयोः त्मगुल्फयोः विद्मंबयोः नुजानुनोः वंदुर्वोः रेगुह्ये शिरः
षराणोः पंकटिदेशे मनाभौ जठरे स्तनयोः हृदये स्वकंठे धीवदने मनासुद
13 शे हिनाशिरसि धियंमुखे योःनेत्रयोः कर्णयोः योनासाठे नः पूर्वदिशि प्रदक्षिणादिक्षि यो
पश्चिमदिशि प्रान्ते तत्सर्वत्र तत्सवितुर्हृदये वरेण्यशिरसि भर्गोदेवशिखायां
स्यधीमहिकवचे धियोयोनः नेत्रयोः प्रचोदयात् अस्त्रे हृत्तिगामनीन्यासः अथमंत्र

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ङिभ्योऽङ्गुलीषु दर्शपौर्णमासायनेत्रयोः सर्वेङिभ्योरोमकूपेषु स्वाहाकारायवषट्का
रायहृदयोः पंचहायनेभ्यःपार्ष्णिगुल्फीषु आग्रहायणीपायमुखे दक्षिणाग्नयेनमःहृदि
गार्हपत्यायनाभौ वयेऽवरे प्रवर्ग्यायभूषणेषु सवनेभ्यःपार्श्वयोः इध्मेभ्योबाहुषु दर्भेभ्यःकेशेषु
इतिक्रतुन्यासः अथमूलमंत्रन्यासः आपृथिव्यासः प्राक्तिन्यासः अंगन्यासः इतिसाधारणाः
सर्वत्र वैष्णवमधिकृत्योच्यते धर्मायनमोमूर्ध्नि ज्ञानायहृदि वैराग्यायगुदे ऐश्वर्यायपा
र्श्वयोः स्वकायशिरसि प्राचुर्यायमस्तके मुखात्सरस्वत्यैनमोदक्षिणभुजे हार्दायवामे चक्रायनाभौ
जठरेपृष्ठेच शस्त्रायलिंगे वसतीवरीभ्यःपेजंघयोः जानुनोश्चषन्नायगुल्फयोःपार्ष्णयो
श्च वज्रायपादतले दंडायस्वकायपाशायध्वजाये अंकुशायत्रिशूलाय चक्रायपद्मायेति
इत्यायुधन्यासः लक्ष्म्यैनमःस्वनाडे सरस्वत्यैनमोमुखे रत्यैनमोगुह्ये प्रीत्यैकंठे कीर्त्यैदि
नु शान्त्यैहृदि तुष्ट्यैजठरे पुष्ट्यैसर्वत्र इतिप्राक्तिन्यासः अथमूलमंत्रस्पर्शहृदयशि
रः स्नानशिखायांकवचं सर्वत्र नेत्रयोर्नेत्रम् कर्णयोर्नेत्रं कर्णयोरस्त्रं दक्षिणावाम

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

पञ्चमुखेषु न्यसेत् सद्योजातमुखाय नमः इति अभ्यः नमः इति हृदये वामदेवाय नमः इति
जठरे अघोराय नमः इति गुह्ये तत्पुरुषाय नमः इति पादयोः ईशानाय नमः इति मूर्ध्नि
न्यासः अथ पञ्चब्रह्मन्यासः अंगुष्ठयोरादिप्राणं तर्जन्योः तत्पुरुषः मध्यमयोरघोरं
अनामिकयोर्वामम् कनिष्ठिकयोस्तु ओजातः ततः कनिष्ठिकयोर्हृदयम् अनामिकयोः शि
रसि मध्यमयोः शिखायाम् तर्जन्योः कवचे अंगुष्ठयोरस्त्रम् विन्यस्य परेशानेत्रं संयो
ज्य कवचेनावगुण्य सर्वकर्मसु नियोजयेत् आचमनं सर्वत्र कृत्वा देवस्य करन्यासं कृत्वा
लिंगमुद्रां बध्वा हृदाने: सर्वप्राणानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपति
र्ब्रह्मा शिवो मेस्तु सदाशिवोम् इति मंत्रेण प्राणप्रतिष्ठां कृत्वा ततः अंगुल्याग्रे
उद्भवमुद्रयामृं नमस्तुभ्यं विसर्जयामि क्षमस्व मम हितन्नो रुद्रः प्रचोदया दिति
स्वंतर्जन्यंगुष्ठेशायत्री पुरुषंमुखे अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः सर्वेभ:
सर्वसर्वेभ्यो नमस्तेस्तु रुद्ररूपेभ्य इति मध्यमांगुष्ठयोगेन हृत्वोर वामदेवायनमो
ज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमोरुद्रायनमः कालायनमः कालविकरणायनमोनमो

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

न्यासः अग्निमीळेपादयोः इषेत्वोर्ज्जेगुल्फयोः प्राग्नआयोः यह्वऋतायेतिजङ्घयोः स्योनास्मिन्
जठरे दीर्घायत्वायहृदये श्रीश्चतेकंठे त्रातारंचक्रे त्र्यंबकंसुगन्धिनेत्रयोश्च मूर्द्धामूर्द्धि
न्यसेत् प्रासादेषु नारायणाय मूर्द्धि न्यासः ॐकेतवेप्रपादिभ्यां नारायणायमुखे नमोधि
पतयेग्रीवायाम् भवोदिव्यायकंठे गविसंयेकंठे वनस्पतयेनायकुक्षौ मेविक्रमायक
घो वावाम्नाभ्यंसयोः सुश्रीधायगुल्फयोः देहपीकेप्रापदक्षिणो वयंपनाभ्या
वामपादयोः पदमीदायपदक्षिणो ॐहृंहृदयायनमः हृदये ॐविश्वेनमःशिरसि ग्रस
तेनमः शिखायाम् धुवायकवचे वक्रियेनमः अस्त्रायफट् अस्त्रहस्तयोः नमः प्रा
भवायगायत्रीदक्षिणेनेत्रे चक्रियेशिखायां धुवायकवचे वक्रियेनमः अस्त्रहस्तयोः नमः प्रभवाय
गायत्रीदक्षिणनेत्रे चक्रियेवक्त्रायगलायस्वाहेति कृत्यङ्गविन्यासमन्त्रन्यासः सहस्रशीर्षा
पादयोः पुरुषएवजङ्घयोः एतावानस्यजानुनोः त्रिपादूर्द्धउदैत्पुरुषोः ततोविराडजायत
तस्माद्वित्राडकथा तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः ऋचःनाम्यां तस्मादश्वाउदजायन्तेयेकेचोभयादतः
योः यजुस्तस्माद्वाजायतः ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यकृतःचन्द्रमामनसोजातोः नाभ्यां आसीदन्तरिक्षयोः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

श्रद्धेज्येष्ठायनमः मूर्तिरक्षांसिंगे उग्रायनमः मूर्तिपतिंदक्षिणोरौ कालायनमः मूर्ति कव्यांवामोरौ
कलविकरणायनमः कामरक्षिणाजानुनि कलविकरणायनमः मूर्ति बलंवामकिंजि स
र्वभूतदमनायनमः मूर्ति भामशीकयोः नमोनमः मूर्तिबोधशीदक्षिणपार्श्वे उन्मनाय
नमः मूर्ति वामपार्श्वे मूर्तित्रयोस्त्रकेसाः सद्योजातंप्रपद्यामि नमः मूर्तिसिंहदक्षिण
पादे सद्योजातायनमः मूर्ति अंहिवामपादे भवेनमः मूर्तिदक्षिणपादांगुष्ठे अघो
रेनमः मूर्ति लक्ष्मीवामपादांगुष्ठे नातिभवेनमः मूर्तिमेधानासायां भजस्वमांनमः
मूर्ति कांक्षिलिंगे रसिभवेनमः मूर्तिस्वधांदक्षिणपादांगुष्ठे मूर्तिसद्योजातकलाष्टकम् न
मः समग्राः कलाः अः त्रांविद्महेति कलांतरन्यासभावनांकृत्वानुद्यच्चप्रदर्शी
विद्यादेवेहंसंसंपद्यहंसहंसेति हृदयादिन्यासंकुर्यात् अथनारसिंहोग्नीसिंह
ज्वलज्वलप्रज्वलप्रज्वलस्वाहेतिमंत्रः नारसिंहे यत्रस्थाप्यात्वचिवो
स्वनिशागमं कृत्विमंचाधिसानाद्यपकुर्यात्वसिहरेन्द्र स्वन्यासंकृत्वा ॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वलाप्रमथनायविकरणायबलविकरणायबलप्रमथनायनमः इतिगुह्यनाभिकायोगेनगुह्येसद्योजातंप्रप
द्यामिसद्योजातायवैनमः भवेभवेनातिभवेभवस्वमांभवोद्भवायनमः इतिकनिष्ठांगु
ष्ठयोगेनपादावारभ्यसमस्तकान्तेनयावन्मस्तकान्तंमूर्त्तिव्यापकत्वेनवलन्यसेत् तत
ईशानःसर्वविद्यानांनमः इतिप्राग्भागेनमुपरिनन्मूर्द्धेईश्वरःसर्वविद्यानामितिकस्मि
न्चन्द्रोमयदलंपूर्वमूर्द्धेवलविकरणायेतिवलनमः इतिदक्षांदक्षिणामूर्द्धेमनोन्मे
नमइतिश्रीत्यादिमुत्तरमूर्द्धेसदाशिवोनमइतिज्यालिमापश्चिममूर्द्धेनतस्तत्पुरु
षायविद्महेनमइतिपूर्ववक्त्रेप्रांतेमहादेवायधीमहितिदक्षिणावक्त्रेविद्यान्नोरुद्र
इत्युत्तरवक्त्रेप्रतिष्ठप्रचोदयादितिपश्चिमवक्त्रेइतिमितितत्पुरुषकलाचतुष्टयन्यासः
नतोघोरेभ्योनमइतितमीहस्पर्शेघोरेभ्योनमइजामुरासु घोरजातेस्कंधयोः घोरतरे
स्तोनिद्रायेनाभ्यांसर्वेभ्यःसर्वपापेभ्योकुक्षौसर्वसर्वेभ्यःमत्यवेपदेनमस्तेस्तुसुधा
पेवक्षसिरुद्ररूपेभ्यःसरवाथेऽसासुइत्यष्टावघोरकलाः वामदेवायनमइतिरजो

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

कर्णिकायां [illegible] विष्णवेनमः इति निधिः [illegible] मयस्योपनिहेनुरतं पायाद्धूतसं
प्लवम् भुवःकल्पान्त संध्यापावसपिबंचराचरे भोगिशय्या प्रसुप्तस्यायासुदेवस्यश्रा
सने त्वंप्रतिष्ठासिवैदेविमुनिपोनिसमुत्थिते चित्देवमनुष्याणांसमदोहरत्तां
पशुपक्षिस्थानांचयोगमाप्नोषिदिनि वसतेसर्वसत्वेषुमातेरहिनकारिणी
रहितादित्रिमूर्तेचंचतुषास्थानगोचरे विधानमापुरेविकंठोत्कंठितावि
ष प्रतिभावयसांसर्वमात्यर्हविसुन्दरि इत्यर्घ्यमपादनंपूजायेप्रतिरूप
नां निद्राकलयोनिरूपूजयित्वा लोकपालमात्रक्षेत्रपालभूतेभ्योबलिंदत्वा
स्थाप्यदेवंशयान्तः प्राच्यांमर्चतोभद्रंपूजयेत् विष्णुंकादशारेचक्रमध्ये
पद्मेपद्मेमूलमंत्रेणदेवंनिवासयेत् ॐहरयेनमइतिकर्णिकायांहृत्
पूजयेत् विष्णवेनमइतिनिधिः पूर्वपत्रे ब्रह्मणायनमइतिशिखादक्षिणो
धुवायनमइतिकवचंवामपत्रमे चक्रिणेनमइतिकृत्रेमुनरे शंभवायनम

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

परमाद्भुतनामस्तुत्यनिद्राभावाहयाम्यहं मोहिनी सर्वभूतानां मनो विभ्रमकारिणी विभूषा
ह्यागच्छेप्राप्ते आगच्छत्वंतु मोहिनि वासुदेवशरीरेऽस्मिन्सकलस्थावरविभूषिते आगच्छस
हस्रा त्वंसुप्रसंसारमोहिनि शुभ्रमिसंहरदेविकुमार्पेकंनमाम्यहं
अभिस्वापयवासुदेवे आगच्छभुवनेश्वरि नमःसत्वरजोयेआगच्छतरिवारिणि
मनोबुद्धिरहंकारसंहारेत्वंसरस्वति शब्दस्पर्शश्चरूपंचरसोगंधश्चपंचमः आ
गच्छस्पर्शसंक्षिप्तमोहयाप्राणिकंथनि भवस्योत्पत्तिहेतुस्त्वंयावदादित्यसंप्लवम् भु
वः कल्पान्तसंध्यायांवसस्त्वंचनाचरे भोगिशय्याप्रसुप्तस्यवासुदेवस्यशासने तंप्रति
प्रबोधयदेविमुनियोनिसमन्विते पितृदेवमनुष्याणां सर्वतोरक्षसाम् वशुपक्षि
मृगाणांचमोहायाविर्भविनि वसस्त्वंसर्वसत्वेषुभोतेवहितकारिणि एहिसर्वत्रिमूर्ते
त्वंचसुखास्थानगोचरे विशानाशपुरेदेविकंठेयोकंठिनाम प्रतिभावयमांसर्वमा
त्वद्देविसुन्दरि कृष्णार्थंमयादत्तंपूजांपेप्रतिगृह्यतां निद्राकल्पेशनिद्रांपूजयित्वा लोक
पालमातरस्तत्रपालनेभूतेभ्यो बलिंदत्वा स्थाप्यदेवंगृहात्ततः प्राच्यां सर्वतोभद्रेपूजयेत्
विष्णुद्वारशरेचक्रमध्येऽष्टदलेपद्मेमुखमंत्रेणविन्यसेत् ॐ हृदयाय नमइति

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagyan Gurukul Peetham

मूर्त्तये नमः अग्निमूर्त्यधिपतये प्रद्युम्नाय नमः उत्तरेवायुमूर्त्तये नमः वायुमूर्त्यधिपतये
अनिरुद्धाय नमः मध्येस्वमूर्तये नमः स्वमूर्त्यधिपतये नारायणाय नमः शेषेपंचमूर्ति
पत्रेब्रह्मविष्णुरुद्रेश्वरसदाशिवा एवमूर्तयः इन्द्राद्यस्तुसर्वत्रपूजनीयाः ततआर्च
क्यः क्रमेणपलाशोदुंबराश्वत्थापामार्गश्चमीसमिधोपृथेकंदशदशसंख्याहुत्वा
दत्रीरूपंसहस्रमष्टशतंवाहिरण्यगर्भइतिकुंडसमीपेस्थाप्यशांतिकपौष्टिकफल
शेषंपात्रांतरंकृत्वाग्निमुपसादयेत् प्रतिकुंडमेकैकमग्नेयमूर्तियंत्रमंत्रेपूज्यः
प्रान्नोयातः प्रान्नइन्द्राग्नीपून्नोदेवीरितिशांतिकमंत्राः पुष्टिकरएवान्नपतस्का
नः अंकमितिपौष्टिकाः ततोमूर्तयः पूर्वकुंडेपलाशसमिधां अष्टसहस्रमष्टशते
नवातिलैरग्निमीडेतिजुहुयात् पवतेतेतिहविः आनआयातीतिपश्चिमे प्रान्नो
देवीत्युत्तरे पलाशैकुंडानितरा ॐयोष्ठ्यइत्याग्नेये एषपारावान्नकुंडपंचीत्वा
नैऋते जातवेदसइतिवायव्ये नमोब्रह्मणइतीशानकुंडे मूलेनदध्यइतिपूर्वाहुतिंजु
हुयुः ततोमूर्तिपंचलोकपालेभ्यः स्वमिभिः सहितेनतिलैर्वा अष्टसहस्रमष्टशतंवाजु

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

इतिगायत्रीमाग्नेये दलविंतपायनमः मौनैऋत्ये चक्रिरूपायनमः पिंगलंवायव्ये इतिभास्कर
पूर्वादिक्रमेण केशवनारायणमाधवगोविन्दविष्णु
धुसूदनत्रिविक्रमवामनश्रीधरहृषीकेशपद्मनाभदामोदरा इतिद्वादशमूर्त्तीः पूजयेत्
इतिद्वितीयावरणं प्राग्दलेषु वेदरूपेभ्यः गदायैनमः चक्रायनमः शंखायनमः पद्मा
यनमः हलायनमः मुसलायनमः इतिदशमी यावरणं अपरागतेषु दशदिक्पालमूर्त्तयेनमः
पृथिवीमूर्त्तयेऽधिपतयेसर्वायनमः अग्निमूर्त्तयेनमः अग्निमूर्त्यधिपतयेनमः
यजमानमूर्त्तयेनमः यजमानमूर्त्यधिपतयेऽन्तायनमः अर्कमूर्त्तयेनमः अर्कमू
र्त्यधिपतयेऽनुग्रहायनमः जलमूर्त्तयेनमः जलमूर्त्यधिपतयेभवायनमः वायुमूर्त्तये
नमः वायुमूर्त्यधिपतयेईशानायनमः इन्दुमूर्त्तयेनमः इन्दुमूर्त्यधिपतयेमहादे
वायनमः खमूर्त्तयेनमः खमूर्त्यधिपतयेभीमायनमः इत्यष्टमूर्त्तीस्तदधिपांश्च पूज
येत् वैष्णवेयेमूर्त्तयः नवपूर्वेपृथिवीमूर्त्तयेनमः पृथिवीमूर्त्यधिपतयेवासुदेवा
यनमः दक्षिणेजलमूर्त्तयेनमः जलमूर्त्यधिपतयेसंकर्षणायनमः पश्चिमेऽग्नि

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

सुवर्णरजतसमुद्रगामिनिनदीकूलमृत्तिकामूम्या संस्पृष्टगोमयमिति सप्तकमाग्नेये सहदेवीविष्णु
क्रान्ताभृंगराजमहौषधीसमीशतावरीपुत्रजीप्रणामकंदूर्वेति अष्टकंयाम्ये कदलीपूगीफलनारिकेर
विल्वचारिंगवरुणीमत्यक्रचूतमिति कलाष्टकं नैर्ऋत्ये मंत्रसाधिनपंचगव्यंवारुणे शमीपुंडरास्व
त्थन्यग्रोधपलाशादिकषायपंचकंवायव्ये शरपुंखीप्रांतमूलीवल्लाक्षद्रवीशतावरीकुमारी
गुडूचीमंचाव्याब्रीतिमूलाष्टकं सोमे वल्मीकादिसप्तमृत्तिका ईशानकलशेनिधाय हिर
ण्यवर्णाहिरण्यमिति कलशानभिमंत्र्य प्रधानं शंखोदकपूरितान् मध्यमादिकलशा
नांसमंतात्पूर्वादिक्रमेणावस्थाप्य विष्णुस्य मूलमंत्रेणाभिमंत्र्य सूत्रेणावेष्ट्य ग्रंथिंविहरथ
स्नाद्रूर्ध्वंच प्रासादपंचगव्येन संप्रोक्ष्य मूर्ध्नांदधिक्रावणो इतिवाल्मीकमृदाविलिप्य समुद्रज्येष्ठा
मद्रीतीशानदिक्स्थेनमृत्तिकाकलशेन स्नापयेत् यत्तापरोतिवायव्यकषायकलशेन
पयःपृथिव्यामिति वारुणेनपंचगव्यकलशेन याःफलीतिनैर्ऋत्यकलशेन देवसुवदिति
सोमकलशेन विष्णोरराटमिति पूर्वकलशेन सोमाधेसंजानमिति विनिधिकलशेन
विश्वतश्चक्षुरिति याम्यकलशेन नमोस्त्वनंतायेति मध्यमकलशेन दूर्वामापः प्रवहंती

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

कोमूर्तियःकुर्याद्यावत्कार्यसमाप्तेसंध्यासुतिस्रश्चत्रिंमंत्रैःदध्याद्यपोदितैः आचार्या
यदक्षिणादेयाऋत्विग्भ्यश्चभक्तितः भोजनंचतथान्येभ्योदद्यंवित्तानुसारतः विनाधि
वासनंपक्षःकृतोपिनफलप्रदः इतितत्रपुरुषंहिर्निर्गत्यप्रासादाभिमुखोभूत्वातदेवरू
पंध्यायेत् तथाहिपादोपादशिरात्तस्यजंघापादोर्ध्वमुच्यते भगश्चैवोरुरंघ्रेकटि
कटिभेखत्रा स्तंभाश्चबाहवोज्ञेयाः वंशोजिह्राप्रकीर्तिताः दीपःप्राणोऽस्यविज्ञे
योह्यपानोजलनिर्गमः ब्रह्मस्थानंपदेनाभौतन्नाभिरितिकीर्तिता हस्तौसिं
हिकाज्ञेया प्रतिमापुरुषस्मृतः पादश्चात्वंकारोज्योतिश्चक्षुरुच्यते तदूर्ध्वप्रतिकृति
स्तुप्रतिमान्मास्मलोभयेः तत्रकुंभादधोद्वारंतस्यप्रजननंस्मृतम् शुक्रनाशाभवे
न्नाशाभवेन्नाशागवान्नः कर्तृरुच्यते फाकपक्षीस्मृतःस्कन्धोग्रीवावामरसारिका
कलशश्चशिरोदेयमजादिप्रसरंहितम् नरश्चैवपुरुषोविद्यात्मलेपोमांसउच्यते अस्थी
निचशिरात्तस्यस्नायुःकीलाश्चयःस्मृताः चक्षुषशिरावरात्तस्यध्वजाःकेशाःप्रकीर्तिताः
एवंपुरुषंरूपंतंज्ञात्वाध्यात्वाचमनसाबुधीः प्रासादंपूजयेत्पश्चाद्देवंध्वजादिभिःप्रभेः॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

इति मंत्रेणाष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिसप्तवाहुत्वा आचार्योऽष्टदिक्संस्थैः कलशैरभ्यः पात्रेण
पंसुरुत्पमूलमंत्रेणाप्लावनकृत्वोभिमंत्र्यप्रतिमासंनिधौगत्वासर्वतीर्थसमन्वितं जलमित्यादाय
नरदेवमूर्तिमभिषिंचेत् नरसिंहेनहुंफडंतेनदेवस्यशिरश्चंधनंकृत्वामूर्तिपैः सहस्रंवाप्रार्थयेत्
प्रबुध्यस्वमहाभागदेवदेवजगत्पते मंत्रेणामंत्रयेत्पश्चात्प्रबुध्यकमलेक्षण प्रबुध्यभूधरा
नन्तवासुदेवनमोस्तुते इतिजलशरावकुंभाग्नितप्तराजतपवित्रार्घकपुष्पाणिप्रक्षेप्य
प्रांगमुदुदगयेवाय अर्घंदत्वाप्रासादे प्रवेशयेदिति ततःस्वयजमानोदक्षिणेदेवपिंडिका ॥२२॥
पार्श्वेस्थापयेदेवम् तथा सुलग्नेशुभेवर्तमानेस्वप्नन्यासंसमस्तसहितंसोवस्तिपूर्व
स्वप्नेतिनिधाय प्रधानपुरुषोयावत् यावच्चन्द्रदिवाकरौ तावत्त्वमनयाप्रतिमयापुत्रौत्रै
रोप्यरामव दृढपुत्रो धुवाधोर्धुवाएवोतिमंत्रंपठित्वा यवंयवार्द्धंवीतरागेतिमी
प्राणाग्निरेतदेवंचोनरागेतंवादेवं पिंडिकालग्नेनिधाय स्थिरोभव शाश्वतोभवेत्यु
क्त्वा पिंडिकालिंगान्तरालं धातुकाष्ठीसकादिभिर्दृढंपूरयित्वा पुनर्नचालयेत् ततोदेवं
मूर्द्धहृदयेवास्यप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात्सायथा अस्यप्राणाप्रतिष्ठामंत्रस्यब्रह्म

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

शोभासिद्धार्थकान् वज्रमौक्तिकवैदूर्यप्रवालस्फटिकपुष्परागचन्द्रकान्तेन्द्रनीलपद्मरा
गान् मनःशिलाहरितालांजनश्यामाजेनकासीससौराष्ट्रीरोचनागौरिकपारदान् सुवर्ण
रौप्यताम्रायसत्रपुसीसकांश्चपारकूटतीक्ष्णलौहानि श्वेतरक्तचन्दनागुरुअर्जुनोशीरवैस्म
वीसहदेवीसहस्राणीति तत्रबीजानामभावेयवान् रत्नानामभावेवज्रं धातूनामभावेहरि
तालं ताम्राद्यभावेसुवर्णं ओषधीनामभावेसहदेवीन्यसेदिति एवंन्यस्तानांमत्वा नां
दिक्पालमंत्रैरालंभनं कृत्वा पृथिवीमेउकूर्मवाहनानिसोवर्णानि चारीन्मुखानि च
पात्रंच तन्मध्यस्थेनिधाय गुग्गुलरसेनरत्नादिकं स्थापयेत्तन्मधुपायसेनस्व
भ्रमनुलिप्यत्रिरणाछाद्य कवरेभावयुक्तमंत्रैरासंस्थाप्यहोमंकृत्वाप्रतिष्ठांकृत्वा प्रासा
दमभिषिंच्य इन्द्रादिभ्योबलिंदत्त्वाचमेत् एवंपिंडिकांप्रतिष्ठाप्य प्रासादाद्दहिस्तुस्थं
डिलानिसंपाद्य संस्कृत्य नेत्यंस्थंडिलानांकृष्णान्भागेषु कल्पोक्तान् मंत्रवद्विन्यस्य
अग्निंप्रणीयप्रतिस्थंडिलपार्श्वाश्रसमिधामष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतंवामूलमं
त्रेणाहुत्वाज्येनचनारायणायविद्महेवासुदेवायधीमहितन्नोविष्णुःप्रचोदयात्

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

प्रयाङ्व्याहृतिभिः सहितांगपत्रीं प्रारभ्य कंचन पित्र्यं सान्निध्यं कुर्यात् नमस्तेत्यक्षरसंगायसंतो
षपरमात्मने ज्ञानविज्ञानरूपायब्रह्मतेजोनुग्राहि ने गुरवेति कांतवेगायपुरुषायमहात्मने ब्रह्म
कायपुराणायविश्वोसन्नि हितोभव भगवन्त्वंदेवप्रार्थयतासर्वदेहिनाम् त्वयाव्याप्तमिदं स
र्वंजगत्स्थानंजंगमम् त्वमिन्दुःपावकश्चैववयोनिर्ऋतिरेव च॥ वरुणोमारुतेः सोमःईशानःप्र
भुरव्ययः येनरूपेणभगवन् त्वयाव्याप्तंचराचरम् तेनरूपेणभगवन्नाचार्यं सन्निधौभव सर्व
मंत्रान्निसंपुटीकानुग्रहकाम्यया अत्राचार्यमहादेवभवसन्निहितःसदा सूर्यश्चन्द्रमसौ ॥२३॥
पावपावनिश्चतिमेदिनी तावत्पात्रदेवेशस्थातव्यंत्वद्व्याप्तभोहूति अथस्थापितस्य
परिवारदेवताः नन्दीमहाकालवृषभप्रडीश्वरीमाविनायकविष्णुब्रह्मप्रजापतिइन्द्राग्नि
यमनिऋतिवरुणवायुकोमधानाप्तेरसोगाणगंधर्वगुह्यकविद्याधराप्सरोउरुस्य ब्रह्मणो
विश्वात्मनःपरिवारदेवताः विलोब्रह्मलोपः स्वंचरदीविनायकादीनामपिपारकल्पना
नतःकुरुष्वाग्निहोमः तत्रपूर्वकुंडे हृदयमंत्रेणाज्याहुतिविंशतिकम् दक्षिणकुंडेशिरो
मंत्रेणा पश्चिमेशिखामंत्रेणा उत्तरकुंडेकवचमंत्रेणा आचार्यकुंडेनेत्रमंत्रेणा पुनः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

विष्णुरुद्राः ऋषयः ऋग्यजुःसामानि छन्दांसि प्राणाख्यादेवता प्राणप्रतिष्ठायां विनियोगः
ॐ ह्रीं क्रीं यं रं लं वं शं षं सं हं सः देवस्प्राणा इहप्राणाः पुनः ह्रीं क्रीं इत्यादिदेवस्यवाङ्म
नचक्षुः श्रोत्रप्राणापाना इहागच्छन्तु सुखेनसुचिरंतिष्ठन्तु स्वाहा इतिध्रुवाघोरितिमू
र्ध्नं जपित्वादेवस्यत्वेतिध्यात्वा विष्वन्यच्चक्षुरित्युक्तादेवमूर्द्धि समस्तान्निधाय पुरु
देवंध्यात्वाऽऽपूक्तेरवेनसामनी जपा प्रतिष्ठिकान् मंत्रान्जपेत् तत्रविष्णोः अन
तीपुष्णंकाग्रंशंखंचक्रंगदाधरंसंस्थापयामिदेवेन्द्रदेवंभूत्याजनार्दनम् वुद्ध्या
अनंचदप्रावाहंचचन्द्रार्द्धकनीशम् सगणेशंवषट्स्थंचस्थापयामि त्रिलोचनम्
अथब्रह्मणः ऋषिभिः संजुनंदेवंचतुर्वक्त्रंगदाधरम् पितामहंमहाप्राज्ञंस्थापयाम्य
नुजोभवम् सूर्यस्य महत्किरणाधान्तमप्सरोगणसेवितम् पद्महस्तंभागा
नुं स्थापयामिदिवाकरम् नमोदेवस्यहेत्यस्थान् जपेत् तथा विष्णोःपुरु
षसूक्तं रुद्रस्यरौद्रं ग्रहस्यैशानं रवेःसौरं अन्येषानन्याकाप्राकान्मंत्रान्जपित्वा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

पूर्वकुंडेऽत्रमंत्रेणेति ततआपुच्यमंत्रैर्हुत्वाप्रार्थयेत् ततथा लोकानुग्रहेत्वंस्थिरोभव
सुखासन सान्निध्यंहिसदादेवप्रत्यहंपरिवर्तय मामुत्पूजोविरामोऽसौयजमानः समध्य
नाम् समापंसततंराद्धंसर्वेषिद्रव्यवर्जितम् तेमेनवद्धिमनुत्तमंसुखमक्षयमश्नुते इति
संप्रार्थ्यविधिनादेवंस्तोत्रंसमर्च्ययेदिति ततोवह्निरिन्द्रादीन्नाममंत्रैःस्थापयेत् विघ्नेश्वरं
वटुकंप्रचंडंजयविजयादीन् तन्नाममंत्रैः शिवस्त्वेनन्दीमहाकालभृंगीमहाकालभृंगि
रीटीगणादीन् सूर्यस्त्वेदंडिंगलमाढ्यादीन् अप्यस्त्रिवस्त्रवाहनादिंपूजयेत् यस्मिंस्
तारेपैपुक्तावाभूतास्तथोगणाः ऋषयोलोकपालास्त्वेदेवाःस्कन्दस्तथाचंडाः पितरगणा
मातरस्त्वसोमोविष्णुःपितामहः नागयक्षाःसगंधर्वाःवेदविद्यानमस्त्वराः नमोऽस्त्र
श्रीप्रानंश्रीकंठंवृषाकपिम् आवाहयामिसगणंसपत्नीकंवृषध्वजम् आगच्छभ
गवन्रुद्रभूतग्रहशिवोभव शास्वतीभवपूजामेग्रहाणत्वंनमोनमः ॐस्वागतम
नुस्वागतंभगवंस्तेनमोनमः सोमायसगणायसपरिवाराय प्रतिगृह्णातु भगवन्मंत्रपूत
मिदमर्घ्यंपाद्यंचाचमनीयमासनंग्रहणमिहतेनमोनमः स्वाहेति आगच्छभगवन्त्वा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

शिवायनित्योभवस्वाहा शिवायसर्वगोभवस्वाहा शिवायविनाकायोभवस्वाहा शिवा
यहुतोभवस्वाहेति अघ्यसर्वप्रायश्चित्तार्घ्यं अघोरमंत्रेणाष्टोत्तरशतान्विच्छिद्रहुत्वा हुत्वा
सर्वप्रायश्चित्तंचहुत्वापूर्णाहुतिंचहुत्वा ईशानेवलिंदत्वाचम्य शोभनासनेपजमा
नमुपवेश्यार्घ्यपात्रस्थसामान्यमंत्रांतरैप्त्वाभिषिंचेत् अथाचार्यपूजनम् तत्रपजमा
नआचार्यंआसनेउपवेश्यसत्कृत्य यामंगोसहस्रमृत्विग्भ्यो दद्यात्तदर्धं दद्या
द्वावा यथैकादशंवैकंवा यथाशक्तिसंधायपूर्वप्रक्षालोसंकीर्त्यदेवप्रतिष्ठासिध्य
र्थमिमांदक्षिणांतुभ्यमहमाचार्यायसंप्रददे नममेत्युक्त्वाननुलेपुष्पादिकुश
तिलपवजलंविक्षिपेत् विज्ञापयेच्च भगवन्सर्वधर्मज्ञशिवधर्मप्रायण सर्व
शास्त्रार्थतत्त्वज्ञशिवशास्त्रविशारद अनादिजन्मसंतानक्रमेणभवासीये अघ
मेपुण्यंजन्म अघमेसफलंधनम् अघमेजननोक्षितिरघमेपरमंपदम् मोचि
तोहंत्वदानाप्यदृष्ट्याभवबंधनात् अघघातित्वयासात्प्रवेनैवभवास्मिघाद्

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

पञ्चकुशाचूर्णेन सप्तमेरोचनागन्धकुशाचूर्णेन सर्वलेपनद्रव्येषुकपित्थाद्यृतमिश्रंदत्ते
पं प्रतिमानांलेपत्रयंदिनत्रयलेपक्रमेणकृत्वाशेषलेपांश्चतुर्थदिनेयुगपत्कृत्वाचित्ते
ध्यंवलिदानंचनिवर्त्यशिवास्नानंकार्यः शिवस्तुपदाप्रतिष्ठानरत्नाद्येषुदिनेषु
मधुकुंकुमादिलेपाःक्रियन्ते तदाऽष्टमदिने स्नपनार्चनाग्निहानुत्सवोविधेयः ॥६॥
इतिसर्वदेवप्रतिष्ठाविधिः ॥ अथचतुर्थीकर्म तच्चतुर्थदिनेतृतीयेवाचतुर्थीकमेकु
र्यात् तत्राद्यदिनएवग्राचार्योमूर्तियजमानद्वारपालकादिभिः सहंशमपविश्य
द्वारंप्रविश्य तत्रमहास्नानसंभारादिकमुपकल्प्य वेद्याःप्राक्षालितोपनयत्वा कुंड
स्यापिनद्वैवंपंचवर्णैःपत्रपित्वापंचब्रह्ममंत्रसहितैःसहस्राहुतिहोमंकुर्यात्
ब्रह्ममंत्रायथाऽऽम्नानः सर्ववेद्यानांऽऽम्नायविधेः अघोरेभ्योघोरेभ्यः का
मदेवायनमोऽस्त्वमुष सद्योजातंप्रपद्यामि इतिप्रोक्ताः अंगमंत्राअपि अभ्यः
क्षेभ्यः वक्त्रंप्रपद्यामिः पादेभ्यः नमोनमइति तत्र अस्मिन्नौद्यतेनतिलेवीकुंडेषु

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

मुक्तोऽहं मर्त्यसंसारात् प्रपन्नोऽहं तवानघ ज्ञानतोऽज्ञानतोवापि यन्न्यूनंयच्च कृतं मया तत्सं
र्वपूर्त्तिमवाप्नुयात्त्वत्प्रसादात्तमस्त्वमे अथगुरुरुपिपठेत् नमस्तजगदुत्पत्तिस्थितिसं
हारकारकः शिवः सानुचरस्तावद्वस्सर्वदासर्वकामदः दृष्टहीनंतुयत्किंचिद्दिनंतुयच्छ
वेत् तत्सर्वंपूर्त्तिमवाप्नुप्रसादात्कारणास्पतु स्थापकस्यमूर्त्तिपानांवर्त्तिनांश्रिय्यि
नंतथा सराष्ट्रपार्थिवानांचशान्तिर्भवतुसर्वदा भृत्यपुत्रकलत्रैश्चस्वमित्रबन्धवा
दीनैः कारणास्यप्रसादेनसर्वलोकेश्वरोभव इत्युक्त्वायजमानाय आशिर्वदेत्तात् तत
स्थापकमूर्त्तिपजापिनः ऋत्विक् स्थपतिदैवज्ञान् संपूज्यतेभ्यः दक्षिणांदद्यात्
द्यात् बलयोसंपूर्त्तपात्रंसुवर्त्तमयद्वंगांस्तितंपथापक्षिंदद्यात् अथवाशतं
मघावावहुकाव्यमाध्यंवा तत्रस्थपतेरुदयमारभ्य कुंकुमादिसर्वद्रव्येसहित
स्वदक्षवस्त्रंसपयेत् अंतेनुप्रथमेहनिकुंकुमनदेवंलपयित्वापूजयेत् द्वितीयदिनेद
रिद्राहरिद्रार्पकचूरैरा एवंतृतीयदिनेपि पिष्टसितचन्दनपवचूर्त्तेन एवंचतु
र्थदिनेमनाप्रस्थापियेत्सुचूर्त्तेन पंचमेहन्यंजनतिलचूर्त्तेन षष्ठेरक्तचन्दन

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

वचामिंहीपुवर्चलोदकेन समुद्भवेष्ठाइतिपूर्वकल्पितमौनजलेन वसोःपवित्रमसीतिमंत्रेण
ह्यधारा कलशान ननूसीसनंतनं ग्रथस्पांशोरइति पंचवर्णसूत्रेण नीराज्यबलिहरति मु
बंतुमारुति आदित्यिकोतुकविमुच्यसुगंधव स्त्रेणापंचनद्यइतिदेवपरिमा
र्ष्टि मंदाकिन्याश्चपद्मादिसर्वपापहरंशुभं तद्दिकल्पितंदेवंसम्यगाचमनीयवा
इत्याचमनीयंनिवेदयेत् वेदमूलकलशपुरुषपक्षसामसमन्विते सर्ववर्णप्रदे ॥२७॥
वशास्त्रीदेवनिर्मिते इतिवस्त्रयुग्मं शरीरंतेनजानामिचेक्षोनेवचनेवच मया
निवेदितंतुभंचन्दनंप्रतिगृह्यतांइतिचन्दनकुंकुमकर्पूरपुंकेसरीमुक्ताप्रवाल
धेः स्वर्णपुष्पेमपाहृतापूजांचदेवदेवप्रसादात्स्वतस्तवेतिपुष्पं वनस्पतिरसो
द्भवोगंधाढ्यःसुमनोहरः आघ्रेयःसर्वभूतानां धूपोऽयंप्रतिगृह्यतामितिधूप
मंत्रः त्वंचसूर्यवरिर्विभुत्वंरत्नानिहुताशनः त्वमेवसर्वज्योतींषिदीपोऽयं
प्रतिगृह्यतां इति अशीत्याचार्यिंपनाशियेयार्निकं अन्नंचतुर्विधंस्वादुरसैः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by eGangotri Sharada Peetham

शांतं शांतं हुत्वा गौरीमिमाप्ये निमंत्रेणाज्यहुत्वा पुनः इति शिवस्य चतुर्थी कर्म सर्वं देवविषयेपि
पूर्ववत् स्थापितदेवतं च संपूज्यापि त्वा स्वमंत्रैः पत्नी मंत्रेण स्वस्तालंकुर्यात् अग्निमो
पिधृतेन शांतं शांतं प्रतिकुंडं हुत्वा पूर्णाहुतिं जुहुयुः गुरुः प्रचशालितोयेन मूर्तीः सिंचन्का
निर्मोत्यमपसार्यपुनः पूजयित्वा एकाशीतिकलशान् पूर्ववत् संस्थाप्य स्नापयेदिति
यद्वापुराणां नरोक्तप्रकारेणापूजयेत् तत्र दध्यक्षतकुशाग्रदूर्वासंयुग्रसिद्धा
र्थकपुष्पफलतोयान्वितमंत्रपात्रमासाद्य कलशाष्टसहस्रमष्टशतं अष्टोवा चतु
र्विंशा कलशान् सौवर्णान् राजतान् ताम्रान् रीतिकमयान् मन्मयानुपकल्प्य
तेषुसर्वौषधीरापो हिष्ठेति मंत्रेणोदकंतीर्थजलंप्रक्षिप्य ततः समुद्रज्येष्ठाः प्रहिणोमि
इति मंत्रेणादेवीरापो अग्रेसमर्प्यस्नापयेत् तत्पश्चा दंचनइति पंचगव्येनदधिक्रावणइति दध्ना
प्यायस्वेति क्षीरेणआतेजसेति घृतेनमधुवाताइति मधुनादेवस्यत्वासवितुरिति मेवजे
नपुष्पोदकेनपरिषिंचेत् परान्नोदकेन देवस्यत्वेति कुशोदकेन अग्नआयाहीति फलोदकेन
गंधद्वारांदुराधर्षांइति गंधोदकेन ओषधयःप्रतिमोदध्नीमिसहदेवीव्याघ्री वावातिवाला शंखपुष्पी

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

बाह्यैः समन्वितं भक्ष्यभोज्यसमायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतामिति नैवेद्यं संमुखीकृत्य इति
भूषणानि दत्त्वा पूर्ववत्कृत्वा होमं नैवेद्यप्रार्थयेत् यन्मया पुक्के नपत्रंपुष्पंफलंजलं
आवेदितं च नैवेद्यं तद्गृहाणानुकंपया मंत्रहीनंक्रियाहीनंविधिहीनंजनार्दन य
न्यूनितंमयादेवपरिपूर्णंतदस्तुमे इतितनःपुनः अष्टोत्तरसहस्रं मूलमंत्रेणहुत्वा
अंगानांदशांशेनपूर्णाहुतिं कृत्वा स्वस्तिवाचनंकारयित्वा इन्द्रादिभ्योबलिंदत्वा
आचम्यप्रोक्षणंसमाप्येदिति इतिचतुर्थीकर्मविधिः ॐ अमुकप्रेषचंडयुजा
चतुर्थीकर्मदिनेरिनान्तरेवा अमुकलिंगप्रतिष्ठागतयाचंडप्रतिष्ठासंकल्पंकरिष्ये
इतिसंकल्पप्रासादाद्दक्षिणेगृहांतरालेईशान्यांचंडस्थानेपीठादौचंडमूर्तिं सं
स्थाप्यपूजयेत् तत्रध्यानम् रुद्राग्नेःप्रभवंचंडंकृत्वासंभयानकं शूलदंड
धरंरौद्रंचतुर्वक्त्रंचतुर्भुजं मुखोद्दीप्तंमहाज्वालंरक्तश्मश्रुलोचनं जपमुक्त
कलशेदुमंडितंकृष्णिकंकरणम् व्याघ्रचर्मोपवीतंच पाशसूत्रकमण्डलुम् धृत

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

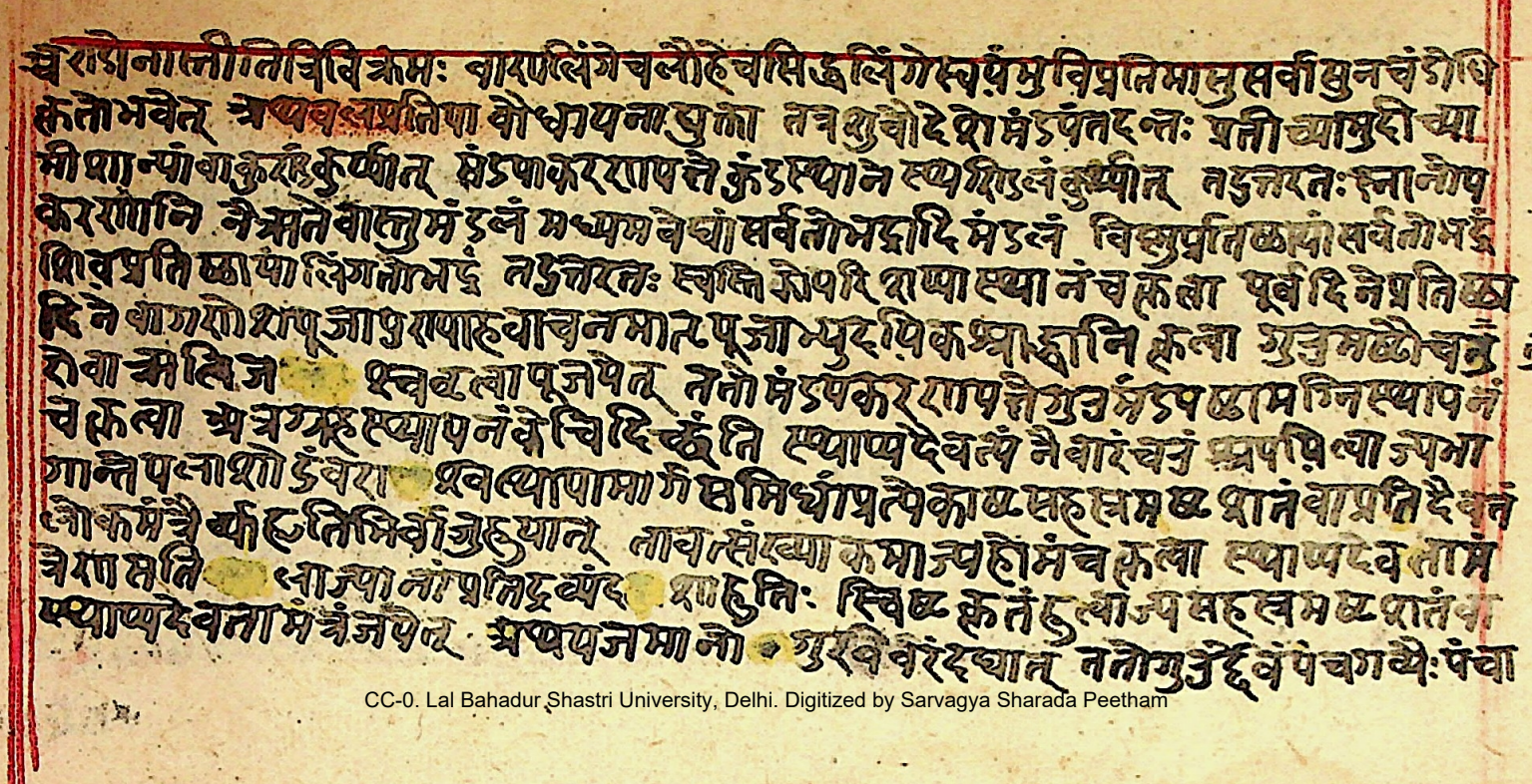

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

गावेधुकमीशानान्प नःप्राच्याप्रेदोनैवारंचतुस्थापयित्वातेनदिक्बलिंदत्त्वा निशानयेदित्य
धिवासने प्रातःसूर्योदयेदेवमुत्थापमूलमंत्रेणोपस्थापयेत्तेचतंडुलपिंडानपि घृतमूल
मंत्रेणाष्टसहस्रमष्टशतंवाहुत्वा घृतंतावद्धुत्वा चतुर्दोषेणाग्नयेस्वाहा सोमायस्वाहा
धन्वन्तरयेस्वाहा कुवेरायस्वाहा ब्रह्मणेस्वाहा अनुमत्यैपूजापतयेपरमेष्ठिने ब्रह्मणेऽग्नयेऽन्वपत
यैप्रजापतयेविश्वेभ्योदेवेभ्यः सर्वेभ्योदेवेभ्यः द्यावेभ्योभूतेभ्यः मूर्भुवःस्वः अग्नयेस्विष्ट ॥३०॥
कृतेतिजुहुयात् ततोयजमानोगुरवेवरंदद्यात् ननडदितेपूर्वंगुरवेदद्यान्नमिमुखंदेवं
कृत्वा रत्नपंचमूलफलौषध्यादिप्रक्षिप्य तांम्रपात्रेशांतिजलमादायमूलमंत्रेणा ॥३०॥
प्रतिवारमभिमंत्र्यदेवशिरसितेनैवमंत्रेणाभिषिंचेत् उत्तिष्ठब्रह्मणस्पतेदेवमुत्थाप
विश्वतश्चक्षुरित्युपस्थापयेत्स्वस्तिनइंद्रोवृद्धश्रवाविश्वेदेवाउदीरतामित्यनेन दिक्पालेभ्यो
नमः वसुभ्योनमः रुद्रेभ्योनमः आदित्येभ्योनमः अश्विभ्यांनमः मरुद्भ्योनमः
कुवेरायनमः गंगादिमहानदीभ्योनमः अग्नीषोमाभ्यांनमः कूष्मांडेभ्यांनमः
द्यावापृथिवीभ्यांनमः धन्वन्तरयेनमः सर्वौषधेनमः विश्वेभ्योदेवेभ्योनमः॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

स्थापयदेवं ननाद्यंगमंत्रैरावाह्य कर्मिकांप्रतिष्ठापगंधाद्यैः संपूज्य
कुंडमंडलदेवतानाममंत्रैर्दत्वाप्रतिलाहुतीर्हुत्वा प्राप्यांदेवमारोप्य पुरुषसूक्तोक्तरत्ना
दायवस्त्रांश्चाग्नेरीः सहापनिष्ठेत् ननोदेवायपुरुषात्मनेनमः प्राणात्मनेनमः इति
शरीरव्यापकंन्यसेत् प्रकृतितत्त्वायनमोहृदि बुद्धितत्त्वायनमः अहंकारतत्त्वायनमः
तत्त्वाय श्रवतत्त्वायनमः इतिशिरसि स्पर्शतत्त्वायत्वचि रूपतत्त्वायेतिहृदि रसतत्त्वाय
वस्तौ गंधतत्त्वायपादयोः श्रोत्रतत्त्वायकर्णयोः त्वक्तत्त्वायसर्वशरीरे चक्षुस्त
त्त्वायचक्षुषोः जिह्वातत्त्वायजिह्वायां घ्राणतत्त्वायघ्राणे वाक्तत्त्वायपादयोः आ
दानतत्त्वायवस्तौ तेजस्तत्त्वायहृदि वायुतत्त्वायघ्राणयोः आकाशतत्त्वायशिरसि
रजस्तत्त्वाय तमस्तत्त्वाय देहतत्त्वायसर्वदेहे ननोपरुषन्यासंकृत्वासंपूज्याग्निवासं
येत् ननोमरुत्वतश्राप्यपोर्मध्येनगंतव्यम् मरुद्देवतानामुपहारनिवेदनं नत्रसं
वीन्नंब्रह्मतो धतान्नंसोदकंनिक्षिप ओज्यान्नमनंताय मासान्नंपमाप क्षरं
व्रतसो क्षमान्नंसूनंनिऋतये नवनीतोदनंवृत्राय पयोदनंवायवे प्रेयंगवंसोमाय

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

यदि ततोऽन्यत्रापि संस्थापयिष्यते तत्रापि नक्तमेवेति निम्नसामंतभूभागान्वित निम्नायां
मुख्यस्थितं विषमस्थितेषु पूजादि कर्तुं न शक्यते तस्मिन्देशे अवस्थितं दिव्यु ७
विशेषविषमभावेऽपि उद्गतिरिक्तदिक्प्रणालीकंपातिनंगनीदा मध्यस्थं संपूर्णपिं
डिकात्वेगर्त्त प्रासादमध्यभागेस्थितमिति केचित् एवंविधिस्त्यनेन नक्तो
क्तिर्नभग्नस्फुटितविकृता तिरिक्तानांग्रहणं नेनसंन्यो निर्व्रणा यक्षपि ॥३१॥
क्तमोक्तिर्नाचतिरिक्तानामेवोपलक्षणं प्रोक्तोक्षालितं लिंगंनिर्दोषंतुसवे
यदि ततोवेरस्थापयेन्नू नत्रजपेदक्तमन्त्रोक्तं त्यजेत्सदोषितलिंगंश्वपचाद्यैर्नि
र्मितं लिंगांतरं प्रतिष्ठाप्य विशुद्धिमधिगच्छतीति सिद्धांतशैवयोर्नः तत्रैवस्थि
तादीनांचजीर्णानांप्रोक्षणेविधिरुच्यतेः सर्वेषांछविनाशार्थं सर्वप्राणिहितार्थके
लिंगस्यपिंडिकायाश्चप्रतिमानुलिंगयोः सर्वेषांपरिवाराणांहर्म्यप्राकारयोः तथा
उद्धारस्त्वात्मनिः प्रोक्तोऽथोद्धारहेतुरुच्यते आत्मनिःपुनः संस्कारः स्फुटितेभग्न

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ब्रह्मणे नमः इति पूजयित्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् देवपुरतो यजमानमभिषिंच्य देवमंत्रैर्जप्त्वा
ध्रुवसूक्तेनतल्लिंगमंत्रेण पुरुषसूक्तेगायत्र्याऽऽहुतिर्दद्यात्प्रतिष्ठाप्य प्रतिमायां निजवाह
नायुधपरिवारादिकंध्यात्वा पुनःपूजयित्वा मुद्राःप्रदर्श्य मूलमंत्रमष्टोत्तरशतंजपि
त्वा स्तुत्वानत्वाचमय्य क्षिप्त्वा पुत्तरांगानि समापयेत् ततोयजमानोदक्षिणांस्त्वा
विप्रांश्चभोजयेत् एषा प्राकृतिकी बालप्रतिष्ठाविधिः अथ जीर्णोद्धारप्रतिष्ठाविधिः अग्निपुराणे जीर्णादीनांचलिंगानामुद्धारविधिमाचरेत् लक्षोज्झितं
चभग्नमूर्ध्वं स्वयंत्र्याहितंसपुरं स्थितं पंगुं कृत्वैवमादिकंकृत्वादिव्यलिंगानांत्या
ज्यापिंडीतथाचरुः लक्षोज्झितंवाराणस्यांत्रिभेरणातहिधिनास्थापितंसच्चराचरं
हितं भग्नमनेकधाकृत्वा भूम्यर्धंपिंडिकाप्रमाणात्मादिहितं आदिपदेनबाणलिंग
जादीनांग्रहणं पिंडीवधयोर्दोषस्तेनयोरेवत्यागोनलिंगस्य नलिंगस्यचलितंच
लितंनिम्नमस्थंविषमस्थितं छिन्नंभग्नंपानितंलिंगमध्यस्थंपतितंतथा एवं
विधंचसंस्थाप्य निर्व्रणंचभवेद्यदि नादेनप्रवाहेनप्रवाहनदयोर्जिंपजे

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

मानेनतद्द्रव्येनशक्त्यपेतं कारयेन्नान्यमानेननान्यद्द्रव्येनतत्पुनः नान्यकारयेन्नान्यच्चस्था
पयेन्नकुर्वन्नमः सौतसापहनेलिंगोप्रासादेवातदन्यतः तत्समीपगतेदोस्यात्पवेहाधयज्ञो
ने प्रासादेपतिते हर्म्मेगोपुरेमंडपादिके तदाकारंचतद्द्रव्येतन्मानेनत्रकारयेत् स्वमुते
नमार्गेणादोषेउक्तेविधायच लिंगपीठादिकंजीर्णतदुद्धारमाचरेत् तिथिनक्षत्रवा
दिनक्षर्क्षनविचारयेत् जीर्णंचोद्धारयेद्विद्वान्जीर्णंनेवचालयेत् जीर्णस्योद्धारएवेदं
षंजीर्णंचालयेनतथा तस्मान्नेधारयेज्जीर्णमजीर्णंरक्षयेत्सुधः सुस्थितंदुस्थितं ॥३॥
वापिशिवलिंगंनचालयेत् क्षतेनस्थापनंकुर्य्यात्सहस्रेणतुचालनम् अस्पक्षते
कस्मात्पाक्षाद्विधर्म्मेयथागमं नित्यपूजादिभिर्युक्तंजीर्णोपमसुस्थितं हितं
पूजादिभिर्विहीनं अजीर्णंजीर्णमपिदुस्थितं देवनास्थापितंलिंगंमोहान्निष्फलं
मागतं नलिंगंदुस्थितंवापिनचस्थैर्यनिश्चितं सहस्रादिकलेनतस्यचाल्ये
नमीरितं स्थापनंशतहोमेनतत्स्थलिंगस्यशोधितं एवंबहुविधेतंत्रेशोक्तेष्व
वशेषितः परीक्ष्यबुधानैव जीर्णलिंगंसमुद्धरेत् इतिशीआगमेपिजी

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

कलाः संकल्प्य ऽऽदृत्य नारसिंहेन नरसिंहमंत्रेण होमऽऽदृत्य माऽऽप्य मन्यान्नादेऽऽन् स्वंसंपो
षपित्वाऽऽ मंत्रेण गुग्गुलधूपिकेः दारवीदाहयेदग्नौ धौत्यजां प्रक्षिपेज्जले धान्यं रत्नजां
वापि प्रक्षिपेन्मकरालये अगाधेचान्यतोपेक्षिपेन्नद्यामहाजले वृषोऽवोवारन्यासं
याज्यमंत्रेण पाशुपतेनोद्वाप्येदितित्रिविक्रमः॥ यानमारोप्य जीर्णांताद्यावस्त्रादि
नागुडः शंखदुन्दुभिनिर्घोषैः गीतवादित्रनिःस्वनैः नीत्वागाध्यजलेरम्ये भागीरथ्यास
प्यासन्निधे विष्वक्सेनायवीर्यंन प्रक्षिपेत्तांतनोगुडः यानमारोप्यनामिनि पूर्वोक्तस्वप्रतिमा
दनंप्रतिकर्त्तव्यतोक्ता विष्वक्सेनो देवान वीर्यंरावलेनगुडो भागीरथ्यादिजले
नां प्रक्षिपेदित्यर्थः रत्नानि स्वर्णमादापत्रपंदधानुरक्षिणां चेनवोरत्नावंचत्रस्वस्व
त्रा चलंकृताः जीर्णोद्धारेप्रतिष्ठागुरवेविसृजेत्वे लिंगान्तरनिःक्षिप्तानिरत्नान्या
रापत्रपंपजमानोदद्याद्वेनूःपंचवाहमवस्त्रोपचलंकृताः गुरवेदक्षिणांदद्यादित्यर्थः
भोजनीयाविप्रभक्तमादेयमन्नमवारितम् त्रिरात्रमुत्सवः पंचसप्तथापिवा वि
स्वविधिनादेवापोक्तेनपुरोक्तम प्रतिमोदकेणान्वितां वेदमंत्रस्थापयेत् मनुदा
णादेवरा जेन्द्रनस्थलेशस्य प्राणनपे संपनिर्वाविपनिर्वा नोपेक्षानत्रकारयेत् अपा

॥३३॥ 33 ॥३४॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

स्रोत्कारविधिं कृत्वा संक्षेपात्प्रवक्ष्यामि ते चालितोत्थापिता भूमिः केनचित्पापकर्मणा चांडा
लकस्पर्शदूषिता वह्निना वा स्वयमापतिता जीर्णा नदीवेगादिपातिता अप्रक्षाल
नसंस्पृष्टाविप्रक्षेत्रजदूषिता पतिता पच्छिन्ना प्लवा विड्मूत्रादिविभूषिता सप्रक्षाल नरंगो
पेतासंकार्यादेशिकेनैतु भूमिर्लिंगमीश्वर प्रतिमा वा शरावं वा नवनीतस्पृष्टा असंस्पृष्टा
निषिद्धस्पर्शैः जीर्णोद्धारस्थापनेन क्षत्रादिसंवृद्धेन विधिर्ना सवर्णा एवंदेशिकेऽ
प्यसंकः पूर्वोक्तेन विधानेन वैदिकेन सुरोत्तमः अक्तांदूषितामेवं स्थापयेद्विधिनो
द्धृतां पूर्वोक्तेन चलाचलप्रतिष्ठाप्रकारेण एवंविधिनोद्धृतामित्यन्वयः वक्ष्यमा
णप्रकारेणोद्धृतामित्यर्थः पूर्वपीठंपरित्यज्यपरन्यस्यपितत्कृतं ततोयथोक्तविधि
नाग्न्यादिसंनिवेशयेत् दुष्टंपूर्वासनंपरित्यज्यान्यस्मिन् तत्प्रमाणासनेयथोक्तेन
चलाचलस्थानप्रकारेणप्रनःस्थापयेदित्यर्थः अतिजीर्णोत्थापनेऽङ्कारवीशे
षेजामपि परित्यज्यन्यसेत्पूर्वोक्तविधिनागुरुः संहारविधिनाथचमंत्रान्संहृत्य
देशिकः सहस्रेनारसिंहेनहृत्वानान्द्वेरुरुः संहारविधिप्रतिलोम्येन मंत्रान्

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

अपिशिवलिंगनचास्पेन् प्रोतेनस्थापनंकुर्यात्सहस्रेणानुचालनम् पूजादिभिश्च
संपुंजीर्णोऽपिसुस्थितं पूजयारहितंपत्तदुष्टमपिदुःस्थितं अपेचचालनेन
अधोविलयव्यतिरेकेणशतसहस्रसंख्येऽनुक्तसंख्येऽनुक्तसंख्येपेक्षा ओंश्रीं श्रीं श्रीं
त्रयरूपकल्पित्वात् म हस्रंशतमित्यादोबाहुल्यस्थानाश्रेतिन्यायविदः सिद्धान्तशैव
रेतु होमकालेसंख्यायुक्तं तदपिनत्रैव अमुरेमुनिदेवैस्तत्वविद्भिःप्रतिष्ठितम्
जीर्णंवाप्यपभग्नंवाविच्छिन्नापिनचालयेदिति तस्मादपिप्रतिष्ठापितंतथानिष्फ
विषयं ननुदेवालयेगतेशक्तिनाशोननन्दस्थानस्थापितेदानींतेनतादृशत्वंकि
विषयं जीर्णोद्धारप्रकारोप्यत्रैव याम्येमंडपमीशेवाग्नाऽग्नेरेकोदराम् विधाय
द्वारपूजा दिस्थापितेसंपूजनं द्वारपूजादिशिवपूजादिशिवकुंभपूजान्तमि
नित्रिविक्रमः मंत्रान्संतर्प्यसंपूज्यवास्तुदेवांश्चपूर्ववत् दिग्बलिंचबहिर्दत्वास
माचम्यस्वयंगुरुः शालायान्भोजयित्वातु शंभुंविसृज्यकेतनः दुष्टलिंगमिदं
शांभोः शांतेसदुद्धारोऽप्येवंउचितंबालवास्तु विधिना अथेतिछत्रिमांशिव

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

स्थपिंडिकांपूर्वामन्यांतत्रनिवेशयेत् यतद्वयापत्रमाणाचयामूर्त्तिस्वोक्ताहरेः नद्व्यात्र
त्रमाणाचसम्पूर्णोक्तत्रेकीर्त्तिता यत्प्रमाणंमयदाकारंयन्मर्त्यंवमुद्धरेत् नत्तत्समानंतरा
कारंतन्मानंतत्रविन्यसेत् विहायपिंडिकांपूर्वांतद्दिनेवापरान्न्यसेत् द्विनीयेवात्तनी
येवास्विवस्थापयेद्धरिम् अतऽर्द्धभवेद्दोषविधिनापिप्रवेशिते अनेनेवविधा
नेनलेप्यादिंस्तुविसार्य्यपेत् लेप्यादीन् कुंडलिनाप्रतिष्ठापिनाप्रतिमा अन्यविकल्पेन
त्रमाणंतदाकृतिएवंसंक्षेपतःप्रोक्तोजीर्णोद्धारविधिस्तव सर्वेषामेवदेवानामेषसारः धार
स्मृतः योजीर्णविधिनाबिम्बंसंकुर्य्यान्मानवोभुवि फलंदशगुणंतस्यमूल्यान्नात्प
त्रसंशयः वापीकूपतडागानांसुरधाम्नांसदानच प्रतिमानांतथानांचसंस्कर्त्तायोन
रोभुवि पुराणंप्रानगुणंतस्यभवेन्मूल्यान्नसंशयः संप्रायोऽत्रनकर्त्तव्योजीर्णसंस्का
रकर्म्मणि मूल्याद्दशगुणंप्रोक्तंपुन्यंकूपेप्रतिष्ठिते ॥ प्रतिमाश्चयोक्तेः ॥ प्रतिमा
यांप्रानगुणंपादे परिकीर्त्तितम् प्रतिमादोदशगुणंजीर्णसंस्कारणाश्चयेत् ॥ कूप
प्रतिमयोर्दशगुणायोरल्पत्वमहत्वापेक्षयाव्यवस्था ॥ अग्निपुराणे ॥ सुस्थितंदुःस्थितं

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

क्रान्तशेषरे जीर्णोद्धारविधिं वक्ष्येसमासात्तत्र चोदितं ईशान्यांदिशिवापिमंडपं
पश्चिमामुखम् कुर्यान्नपूर्ववत्सर्वं मेकास्यं चैकतोरणम् पूर्ववत्सर्वमेकास्यं चैक
तोरणं पूर्ववत्तर्वं क्षमादिद्वारमालार्चनेकुर्यात् स्थंडिलाग्नौ शिवार्चनं द्वारपा
लार्चनं मंडपप्रतिष्ठाप्रकारेण मंत्रेणान्तर्बहिःकुर्याद्वानुदेवार्चनंतथा
मंत्राणांदेवस्थापितकलानां अन्तर्बलिंदद्याच्छिवभक्तांश्च
पूजयेदितित्रिविक्रमः द्विजान्कर्मकरादींश्चततोविज्ञापयेच्छिवम् दोषैर्विग
मिदुष्टं शांतिरत्वस्य चोद्धृतो नस्मादेवंविधानेनत्वधिष्ठितेश्वर भव
नियुक्तभीवयेत् विज्ञाप्येवंशिवंभक्त्याशांतिहोमंसमाचरेत् मधुनाज्येनदुग्धे
नदूर्वाधैर्मूलमंत्रतः शान्त्यर्थंवर्तुलेकुंडे कुरुद्वयंजुहुयात्गुरुः अथवा
त्रिरणजुहुयाद्व्याहृतिभिश्चपूर्वया वधूंपार्श्वेकरांहोमंलिंगस्योत्तानकेकरे
लिंगस्योत्तानंकरंभावयित्वा नत्वहेमंकंकणंवध्वीयादित्यर्थः लिंगंसंस्पृश्य

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

संपूज्य पूर्वोक्तविधिनाततः सांगंसंपूजयेत् न रुद्रमाप्यायस्वेति लिंगाश्रितानिभूता
निभूतानिनाऽपेत् अस्त्रमंत्रतः यानि कानिचभूतानि तिष्ठन्त्याश्रित्यलिंगकं तत्का
रिणाक्षयाताने प्रजन्त्युत्स्यानमीप्सितम् विचार्यविचार्येश्वरेपुंक्तःपिंडोलिंगे नविश्यति
इतिदत्त्वाशिवस्यातातोभागत्रयेगुरुः हुत्वाहुत्वाह्यमंत्रेणातोपाशुपतास्त्रतः प्रतिभा
गंपरहंचसिंचेत्कल्पिकैः ब्रह्मापिलापिप्रीत्यलिंगात्मकेचभागत्रयं संस्मरेत् वि
सृष्टमंत्रमंत्रेणाहुत्वातेनैवप्रतिभागं कल्पयामहेशाभिषिंचेदित्यर्थं मूलमंत्रा
कैर्हृदैः स्पष्टोत्पर्थः प्राग्वत् पाशुपतास्त्रंचपरोक्षस्यसंस्मरेत् सद्योजातादिपंचके व
चारब्रह्मपरामृश्यं दृष्ट्वलिंगप्रतिपत्तिमाह सोधंभूमोपरित्याज्यंदारुजंचाग्निनादहेत्
सोधंसुधानिर्मितलिंगं लोहजंनतुकार्ष्यंस्याद्वैसजंचाप्युन्मिश्रेपेत् सुवर्णोद्भवो
हनिर्मितभवेच्चैवसुवर्णादिनात्कार्ष्यमित्यर्थः तत्त्वतत्त्वेश्वरालिंगानमूर्ति
मूर्तिश्वरानपि लिंगस्थान्विसृजेन्मंत्रीपीठब्रह्मशिलागतान् यवस्थान्विसृ
जेन्मंत्रीपीठब्रह्मशिलागतान् विसृजेन्मंत्री नरलिंगमूर्तिस्थितान्त्रापि ततःसुव

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

मवतत्रैवसंस्कारसंभवात्स्थलान्तरनपविधानाभावाच्च स्थानेनवस्थानादचलितस्या
विकृतस्यचविकृतस्थादरूपेणैवव्यवस्थानात् स्थानाचलितस्यपुनस्तत्रैवप्रति
ष्ठास्थानान्तरविधानाभावात् चलितस्यविकृतस्यचत्यागस्तादृशस्यास्यप्रतिष्ठा
च स्थूलेपूर्वपिंडिग्रहशिलाषधारप्रतिपत्तिविधिनापिंडिकान्तरादिनिवेशश्च
अंगेतुपूर्वपिंडिकादीनांभग्नत्वेएवमेव पिंडिकान्तरस्थापनमात्रं इत्यादिदुष्ट
लिंगानामित्यकिंनपुराणांवाक्यात् लिंगपीठादिकेवापिदूषितेसिद्धान्तशेखरवाक्य ॥३७॥ ॥३७॥
निश्चयात् पूर्वपीठंपरित्यज्येतिहपशीर्षवाक्याच्च स्रुवस्रुचादिनिर्मितभागादितुने
नेयंस्रुवस्रुचादि [illegible] नानाबदंप्रमाणावत्परिमाणांचलिंगादिकृत्वातत्रैवपुनःस्थाप
यदिति तेनस्रुवस्रुचादिनानाद्रव्यंकर्तुंनशक्यतेनदासमुद्रेनिःक्षिपेत् तत्रजानुक्षमुद्रे
एवक्षेप्तव्याःस्रुचजायदिस्थापिस्यकान्तिंनजहातिनदाशेवंस्थाप्येतित्रिविक्रमः
लौहयंछिन्नभिन्नाक्रमितसिद्धान्तशेखरवाक्यात् धानुजारत्नजावापिदूषितेह
यक्षीयंवाक्यात् इतिगीर्स्रोद्धारविधिः ॥ अथास्यप्रयोगः यजमानऽद्वार्ये

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

नांविध्युक्तप्रकारेणाचालनं जेत्यादौप्रतिपादनंचकृत्वा नूतनप्रकारेणातस्मिन्नेवस्थानेपूर्व
सजातीयद्रव्यनिर्मितंतन्मानंतदाकारंलिंगंतत्पीठंप्रतिमांस्थापयेत् अतिजीर्णमितिपू
र्वोक्तादुपपीठंवाक्यात् पीठाच्चचालितंलिंगमितित्यजेत्सदोषितंलिंगमितिवाहुपाद
शिरोहीनंपदृश्यंयत्प्रमाणंचेतिसिद्धान्तशेषरोक्तेः अस्मादेववाक्यनिश्चयात्प्रति
पत्तिप्रयोजकवाक्याभावाच्च सुजानिम्नविषमस्थ्यादिदूढानांचवेधचालनंतेषा
मेवपुनःस्थाप्योद्धारप्रदानेः चलितचालितपतितपातितमध्यस्थानांनोद्धारेन
त्यागः किंतुतेषामेवपुनःस्थापनं ऽऽहतेषोद्धारसंभवात् निर्दुष्टत्वेनप्रतिपत्तिवि
धप्रदानेनैव नदीविगाधपहृतोन्मत्तशत्रवो रहस्ताधपहृतानियानितान्ये
वपुनःस्थाप्यानि तेषामत्यासेतुनाहशान्यन्यास्थाप्यानि नि[illegible]विदुस्थदूषित
मिषिद्धजलस्पृष्टविप्रकृतनष्टदूषितपतितापघ्नित्यलेपविन्मूत्रादिदूषितानांस्व
स्थानस्थितानामेवपुनःसंस्कारोनोद्धरणांनापिप्रतिपत्तिः अतिजीर्णमितिपी
ठाच्चालितमितित्यजेत्सदोषितंलिंगमितिपूर्वोक्तवाक्येनिश्चयात् अनुद्धृतानां

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

ततोऽग्निसंस्थाप्य लिंगचाचनार्घं मूलमंत्रेण निलाहुतिसहस्रं हुत्वा मंडलेदेवताहोमं तिला
हुतिंचकृत्वा जीर्णोद्धारविधानं चन्यूनाधिकृतिनाकृत्वा तदाचोत्तिष्ठतांदेवप्रीतिस्यात्नवात्त
याकृतिदेवस्यजीर्णेदोषंप्रायश्चित्याग्निंविसृज्यपुनः सांगविसर्ग्य यजमानस्यशीर्षेकं
कणंवाशीर्षेवनिवेद्यगोपहृत्यरमारोप्यतद्यात्रायांनंदेशेउत्तमेशुभे
नद्यांदेवेदेवांगानिःक्षिपेत् प्रतिमांतुप्रणवनक्षिपेत् दारुजंचेत्तुदेवंदहेत् रत्नजंचिं
गंयद्विनिजकांतिमदर्शयति तदालयपूर्ववत् स्थापयेत् मृण्मयादिमयंतथैवसाग्नं
कृत्वास्थापयेत् प्रासादत्वंविशेषः प्रासादमंत्रान् जीर्णेभग्नेसिदेवस्यवहोमवं
नूतनप्रासादेक्षेत्रेशांतिः शाक्तेस्मिन्कथितात्वया स्वकुटुंबिकायांवासंयोज्य
नूतनप्रासादक्षेत्रानां श्रमोत्थापनपूर्वकं खनादिसंचयितोप्रासादसि हृत्व
कुटिमंत्रान् यथास्थानप्रतिकालेन्यस्य यजमानमभिषिंचेत् ततोलिंगप्रति
ष्ठांवा तत्रैवविधिवत्संस्थाप्य श्रुगाद्यैरित्यादिमंत्रान् पठित्वास्थिरंकृत्वा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

दक्षिणस्यामीशान्यांवापश्चिमद्वारैकतोरणांमंडपंतन्मध्यभागेवेदीपूर्वभागेवर्तुलंचतु
रस्रंवाकुंडंस्थण्डिलंवा पश्चिमेवास्तुपीठमुत्तरेवावालुकयास्थण्डिलंकृत्वा कलादि
स्मृत्वामोक्षफलाच्छतगुणाफलकामोऽस्यप्रतिमायांदशगुणाफलकामोवाजीवती
दोषदुष्टस्थाण्डिलंस्थप्रतिमावाऽद्धारमुद्धरणंवाकरिष्येऽमुकसंकल्पेत् पिंडि
कावेषगुरुप्रासादफलप्राप्त्यर्थंप्रवरप्रीतिकामऽमुकविशेषः सर्वत्रेश्वरप्रीतिकामो
वा ततोगणेशपूजास्वस्तिवाचनमातृपूजानांदीश्राद्धानि नूतनप्रतिष्ठावत्कार्य्या
नन्तरंदेवब्राह्मणाचार्य्यसदस्यान् त्रित्रिपञ्चसप्तनवचतुरोवाऋत्विजोवरयित्वा
छौचंनुरोधवत्वा वस्त्रालंकारमधुपर्कादिभिस्तान्पूजयेत् अथाचार्य्यमंडपपूजाप्रि
यकुंभपूजामलंकृत्वा वास्तुमंडलमहावेद्यांदेवतास्थापनंकृत्वापी ठादौप्रणवेनाम
नंकृत्वा ॐ व्यापकेश्वरएह्येहि नमः ॐ व्यापकेश्वरहृदयाय नमः व्यापकेश्वरशिरसे
स्वाहा व्यापकेश्वरशिखायैवौषट् व्यापकेश्वरकवचायहुम् व्यापकेश्वरनेत्रत्रयाय
वषट् व्यापकेश्वरास्त्रायफट् इतिमंत्रैः शिखामुपेत्य देवतांनरोद्धारेमूलमंत्रेणार्चयेत्

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

बहुसंपूज्यपाठयेत् ज्ञानतोऽज्ञानतोवापि यथोक्तंनकृतंयदि तत्सर्वंपूर्णमेवा
स्तुतत्प्रसादान्महेश्वर राज्ञोराजप्रजानांतु शान्तिर्भवतु सर्वदा अलाकंधि
ष्ण्यनांचैवसुप्रीतो भवसर्वदेति ॐ इतिश्रीमीमांसभट्टनीलकण्ठकृतेभाष्य ॥३८॥
रेप्रतिष्ठामयूखेऽष्टमःसमाप्तः ॐ संवत् १९२५ शाके १७९९ चैत्रमासेकृष्ण
पक्षेपंचम्यांचन्द्रवासरे प्रतापमिश्रसत्विजाग्न्याधेनशर्मणा सदानन्द
तनयेनच गुरुश्रीअयोध्याप्रसाद अन्तेवासिना छतोनीग्रामे वासी गंगावल्याईशाङ्कोपा०

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

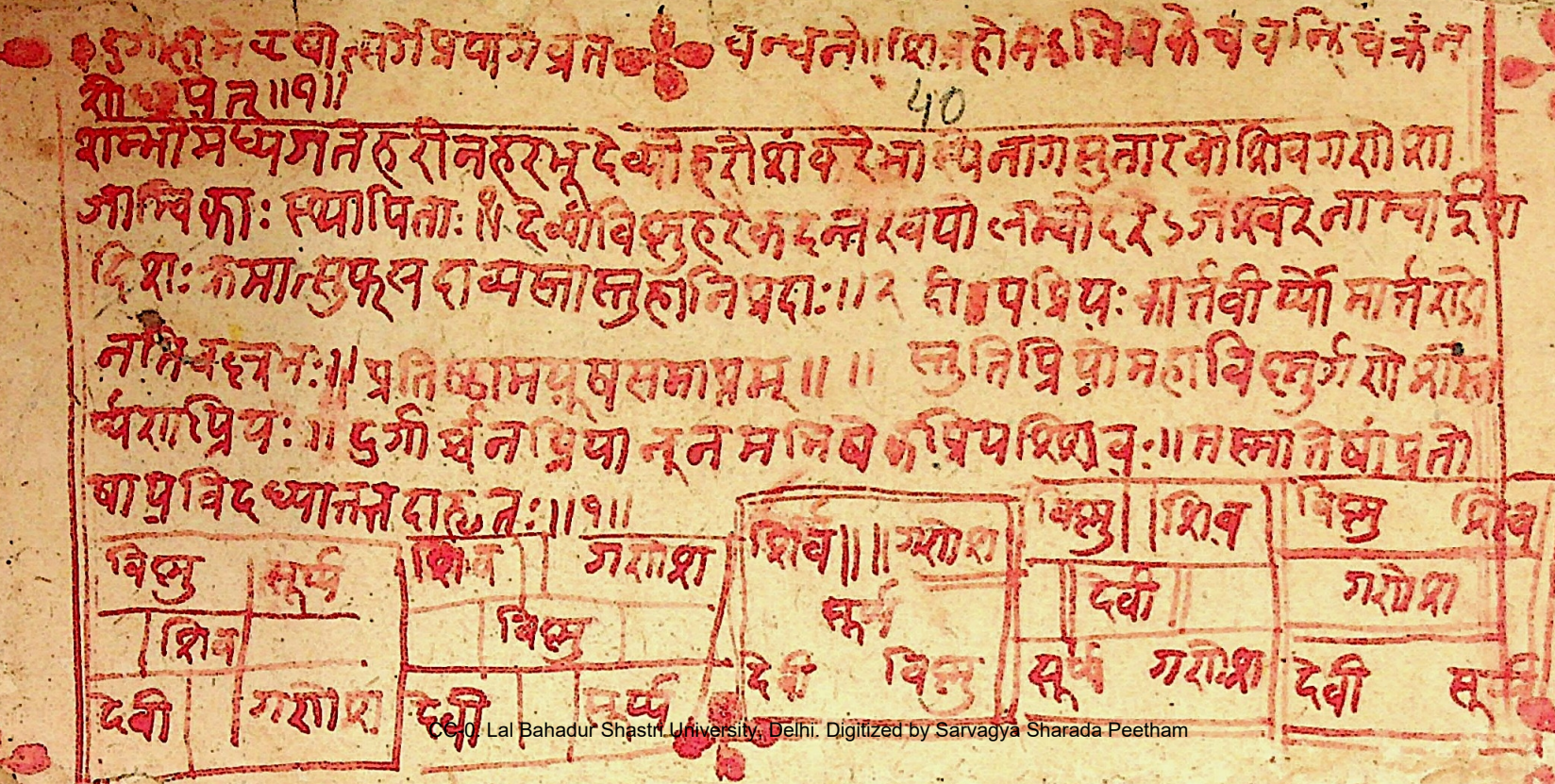

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham